

Bruxelles, 27. studenoga 2018.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2018/0231(COD)

14257/1/18
REV 1

COMPET 772	SAN 391
MI 834	DENLEG 99
IND 343	PHYTOSAN 30
CONSOM 315	SEMENCES 19
JUSTCIV 275	STATIS 73
AGRI 552	ECOFIN 1052
AGRIFIN 132	CADREFIN 353
VETER 82	IA 372
AGRILEG 199	CODEC 1995
ANIMAUX 23	

NAPOMENA

Od:	Odbor stalnih predstavnika (dio 1.)
Za:	Vijeće
Br. preth. dok.:	13836/18 COMPET 730 MI 789 IND 317 CONSOM 303 JUSTCIV 260 AGRI 522 AGRIFIN 119 VETER 75 AGRILEG 183 ANIMAUX 21 SAN 373 DENLEG 96 PHYTOSAN 28 SEMENCES 18 STATIS 70 ECOFIN 1008 CADREFIN 318 IA 350 CODEC 1875
Br. dok. Kom.:	9890/18 COMPET 427 MI 439 IND 158 CONSOM 168 JUSTCIV 141 AGRI 275 AGRIFIN 55 VETER 48 AGRILEG 89 ANIMAUX 8 SAN 184 DENLEG 48 PHYTOSAN 16 SEMENCES 7 STATIS 38 ECOFIN 590 CADREFIN 84 IA 192 CODEC 1001 + ADD 1
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi Programa za jedinstveno tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, te europsku statistiku i o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014, (EU) br. 258/2014, (EU) br. 652/2014 i (EU) 2017/826 – <i>djelomični opći pristup</i>

I. UVOD

1. Komisija je 7. lipnja 2018. Europskom parlamentu i Vijeću podnijela Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Programa za jedinstveno tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, te europsku statistiku i o stavljanju izvan snage uredaba (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014, (EU) br. 258/2014, (EU) br. 652/2014 i (EU) 2017/826.
2. Cilj je Programa jačanje upravljanja unutarnjim tržištem i omogućivanje potrošačima, poduzećima i javnim tijelima da u potpunosti iskoriste integraciju i otvaranje tržišta, podupiranje konkurentnosti poduzeća, posebno malih i srednjih poduzeća, te uspostava okvira za europsku statistiku. Predlaže se da Program bude uspostavljen na razdoblje sljedećega višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) 2021. – 2027. Njime se povezuju aktivnosti koje su se tijekom razdoblja trenutnog VFO-a financirale u okviru šest prethodnih programa (europski statistički program; COSME; program za potrošače; program za podupiranje posebnih aktivnosti u području financijskog izvještavanja i revizije; Uredba o prehranbenom lancu, zdravlju i dobrobiti životinja te biljnom zdravstvu i biljnom reprodukcijском materijalu; Uredba o potpori sudjelovanju potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga), a uključuje i neke nove inicijative. Predložena ukupna financijska omotnica iznosi 4,1 milijardu EUR.
3. Budući da je predložena uredba dio paketa prijedloga povezanih s VFO-om, sve odredbe koje utječu na proračun ili koje su horizontalne prirode izdvojene su te tako isključene iz djelomičnog općeg pristupa koji se želi postići, u očekivanju daljnjeg napretka u pogledu VFO-a. Te odredbe, koje se u tekstu navode u uglatim zagrada, odnose se na sudjelovanje trećih zemalja (uvodne izjave 55. i 56.), zaštitu proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama (uvodna izjava 80.), ukupnu financijsku omotnicu za provedbu Programa (članak 4. stavak 1.), okvirne iznose dodijeljene za posebne ciljeve (članak 4. stavak 2.), sudjelovanje trećih zemalja pridruženih Programu (članak 5.) i upućivanje na Uredbu o fondu InvestEU (članak 15.).

4. Odbor Europskog parlamenta za unutarnje tržište i zaštitu potrošača (IMCO) imenovao je Nicolu Dantija (S&D, IT) izvjestiteljem i namjerava glasovati o nacrtu izvješća u siječnju 2019. Glasovanje na plenarnoj sjednici trebalo bi se održati u veljači ili ožujku 2019.
5. Europski gospodarski i socijalni odbor donio je i dostavio mišljenje 17. listopada 2018.¹, dok se mišljenje Odbora regija još čeka.

II. RAD U OKVIRU VIJEĆA

1. Radna skupina za konkurentnost i rast (industrija), pojačana prema potrebi stručnjacima iz drugih relevantnih radnih skupina, pomno je ispitala Prijedlog Komisije na sastancima od lipnja do studenoga 2018.
2. Procjena učinka priložena ovom Prijedlogu² detaljno je ispitana na dvama sastancima Radne skupine, 3. i 13. srpnja 2018. Tijekom ispitivanja procjene učinka pokazalo se da delegacije u velikoj mjeri podupiru cilj predložene uredbe, kao i metode, kriterije i mogućnosti koje je utvrdila Komisija.
3. Delegacije su općenito pozdravile Prijedlog Komisije. Uzimajući u obzir činjenicu da se Programom povezuju aktivnosti koje su se prije financirale u okviru različitih prethodnih programa, primile su na znanje objašnjenja Komisije da će se Programom doprinijeti pojednostavnjenju, pomoći u racionalizaciji i iskorištavanju sinergija među djelovanjima, smanjiti preklapanja i pružiti fleksibilniji i troškovno učinkovitiji okvir za financiranje.

¹ Dok. 13680/18.

² Dok. 9890/18 ADD 2–3.

4. Međutim, na temelju rasprava na razini Radne skupine predsjedništvo je uključilo niz izmjena prvotnog prijedloga u svoj kompromisni tekst, poglavito u vezi sa sljedećim pitanjima:
- izričitim navođenjem područja bilja, životinja, hrane i hrane za životinje u naslovu i predmetu uredbe, uzimajući u obzir udio tog područja u ukupnoj financijskoj omotnici Programa;
 - detaljnijim odredbama o provedbi Programa i upravljanju njime, među ostalim o uspostavi programâ rada, ulozi Odbora za Europski statistički sustav, pomoći dvaju dodatnih odbora i privremenoj evaluaciji Programa;
 - ciljevima programa, posebno u pogledu sprečavanja neopravdanog nejednakog postupanja prema sudionicima na tržištu, potpore malim i srednjim poduzećima, među ostalim u sektoru turizma, razvoja vještina s posebnim naglaskom na digitalizaciji, interesa potrošača te europske statistike;
 - detaljnim odredbama o prihvatljivim djelovanjima, prihvatljivim subjektima, prihvatljivim troškovima i stopama sufinanciranja u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje;
 - detaljnim odredbama o prihvatljivim djelovanjima u području europske statistike.
5. Kompromisni tekst predsjedništva nalazi se u Prilogu ovoj napomeni (promjene u odnosu na prethodni dokument 13836/18 označene su **podebljanim i podvučenim slovima** za dodani tekst, a oznakom [...] za izbrisani tekst). Kompromis ne obuhvaća dijelove u zagradama u uvodnim izjavama 55., 56. i 80., članku 4. stavcima 1. i 2., članku 5. i članku 15. predložene uredbe u odnosu na pitanja navedena u točki I.3.

Osim toga, članak 14. stavak 2. Prijedloga stavljen je u zagade jer u okviru drugih pripremnih tijela Vijeća još traju rasprave o horizontalnim pravilima za pružanje potpore djelovanjima za koja je dodijeljen Pečat izvrsnosti i utvrđivanje drugih kumulativnih, usporedivih uvjeta za pružanje potpore.

Stoga se želi postići samo djelomični opći pristup.

6. Kompromisnim tekstom predsjedništva navedenim u Prilogu uvažava se trajno nastojanje predsjedništva i država članica da pronađu pravu ravnotežu među različitim interesima i ciljevima. Odbor stalnih predstavnika (dio 1.) o njemu je raspravljao na sastanku 14. studenoga 2018. U raspravi se pokazalo da velika većina delegacija može poduprijeti kompromisni tekst predsjedništva. Predsjedatelj je zaključio da je kompromisni tekst čvrst temelj za postizanje djelomičnog općeg pristupa na sastanku Vijeća (konkurentnost) 29. studenoga 2018.

Trebalo bi napomenuti da je delegacija UK uložila parlamentarnu analitičku rezervu na cijeli tekst.

III. ZAKLJUČAK

Vijeće se poziva da postigne dogovor o djelomičnom općem pristupu Prijedlogu Komisije na temelju kompromisnog teksta iz Priloga.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o uspostavi Programa za jedinstveno tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te europsku statistiku i o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014, (EU) br. 258/2014, (EU) br. 652/2014 i (EU) 2017/826³

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov

članak 43. stavak 2., članak 168. stavak 4. točku (b) i članke 114., 173. i 338.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora⁴,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija⁵,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

³ UK: parlamentarna analitička rezerva.

⁴ SL C , , str. .

⁵ SL C , , str. .

budući da:

- (1) Unutarnje tržište jedan je od temelja EU-a. Od svojega početka ono je važan doprinos rastu, konkurentnosti i zapošljavanju. Stvorilo je nove prilike i ekonomije razmjera za europska poduzeća, osobito mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća (MSP), te ojačalo njihovu industrijsku konkurentnost. Unutarnje tržište doprinijelo je otvaranju radnih mjesta i ponudilo veći izbor po nižim cijenama za potrošače. Ono je i dalje pokretač stvaranja jačeg, uravnoteženijeg i pravednijeg gospodarstva. Jedno je od glavnih postignuća Unije i njezina najveća snaga u sve globaliziranijem svijetu.
- (2) Unutarnje tržište mora se stalno prilagođavati brzo promjenjivom okruženju digitalne revolucije i globalizacije. Novo doba digitalnih inovacija i dalje pruža prilike za poduzeća i pojedince, stvara nove proizvode i poslovne modele te nove prilike za učinkovitu izradu visokokvalitetne statistike, ali predstavlja i izazov za donošenje propisa i osiguravanje provedbe.
- (3) Znatna dio zakonodavstva Unije temelj je za funkcioniranje unutarnjeg tržišta. To se posebno odnosi na konkurentnost, normizaciju, ocjenjivanje sukladnosti, zaštitu potrošača, nadzor tržišta i područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje, ali i pravila koja se odnose na poslovne, trgovačke i financijske transakcije, izradu europske statistike te promicanje poštenog tržišnog natjecanja kojim se osiguravaju ravnopravni uvjeti nužni za funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (4) I dalje su prisutne neopravdane ili nerazmjerne prepreke pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta te se pojavljuju nove prepreke. Donošenje pravila samo je prvi korak, no njihovo je provođenje jednako važno. To je u konačnici pitanje povjerenja građana u Uniju, u njezinu sposobnost za postizanje rezultata i sposobnost stvaranja radnih mjesta i rasta uz zaštitu javnog interesa.

- (5) Trenutačno postoji nekoliko programa za djelovanje Unije u području konkurentnosti poduzeća, uključujući MSP-ove, zaštite potrošača, potrošača i krajnjih korisnika u području financijskih usluga, oblikovanja politika u području financijskih usluga te području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje. Neke dodatne aktivnosti financiraju se izravno u okviru proračunskih linija za unutarnje tržište. Nužno je pojednostavniti i iskoristiti sinergije između različitih djelovanja i osigurati prilagodljiviji i brže izmjenjiv okvir za financiranje aktivnosti kojima se na troškovno najučinkovitiji način nastoji postići funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Stoga je potrebno uspostaviti novi program kojim će se povezati aktivnosti koje su se prije financirale u okviru tih drugih programa i ostalih relevantnih proračunskih linija. Program bi trebao uključivati i nove inicijative čiji je cilj poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (6) Razvoj, izrada i diseminacija europske statistike podliježu posebnom europskom statističkom programu koji je uspostavljen Uredbom (EU) br. 99/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁶. Kako bi se osigurao kontinuitet izrade i diseminacije europske statistike, novi bi program trebao uključivati i aktivnosti obuhvaćene europskim statističkim programom pružanjem okvira za razvoj, izradu i diseminaciju europske statistike. Novim programom trebao bi se uspostaviti financijski okvir za europsku statistiku za pružanje visokokvalitetne, usporedive i pouzdane europske statistike kako bi se poduprla izrada, provedba, praćenje i evaluacija svih politika Unije. Stručna neovisnost kao jedno od najvažnijih načela smatra se nužnim preduvjetom za razvoj, izradu i diseminaciju europske statistike.

⁶ Uredba (EU) br. 99/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2013. o europskome statističkom programu od 2013. do 2017. (SL L 39, 9.2.2013., str. 12.).

- (6a) Visokokvalitetna europska statistika koja se razvija, izrađuje i diseminira u okviru europskog statističkog programa ključna je za odlučivanje na temelju dokaza. Trebala bi biti pravodobno dostupna, u skladu s načelima iz Kodeksa prakse europske statistike, i doprinijeti provedbi politika Unije u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije, posebno uzimajući u obzir jačanje i integraciju gospodarskog upravljanja, socijalnu, ekonomsku i teritorijalnu koheziju, održivi razvoj, poljoprivrednu politiku, socijalnu dimenziju Europe i globalizaciju.
- (6b) Europska statistika neophodna je za donošenje odluka Unije i za mjerenje uspješnosti i učinka inicijativa Unije. Stoga bi trebalo osigurati daljnje pružanje i razvoj europske statistike s pristupom na razini Unije i s perspektivom izvan okvira unutarnjeg tržišta kako bi se obuhvatile sve aktivnosti i područja politike Unije, uključujući osnaživanje poduzeća i građana za donošenje utemeljenih odluka. Radi pravilnog ispunjavanja zahtjeva oblikovanja politika, potrebni su podaci razvrstani po spolu, ako je to primjereno.

- (6c) S obzirom na njegov horizontalni karakter, europski statistički program podliježe posebnim zahtjevima, a posebno onima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁷, osobito u pogledu poštovanja statističkih načela, funkcioniranja Europskog statističkog sustava i njegova upravljanja, uključujući ulogu i zadaće dodijeljene Odboru za Europski statistički sustav i Komisiji (Eurostat), te u pogledu uspostave i provedbe programiranja statističkih aktivnosti.
- (6d) Program je dostavljen Odboru za Europski statistički sustav na prethodno ispitivanje u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009.
- (7) Stoga je primjereno uspostaviti Program za unutarnje tržište, konkurentnost poduzeća, uključujući mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća, zaštitu i osnaživanje građana i potrošača, područje bilja, životinja, hrane i hrane za životinje te europsku statistiku („Program”). Program bi se trebao uspostaviti za razdoblje od sedam godina od 2021. do 2027.

⁷ Uredba (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.).

- (8) Programom bi se trebali podržati oblikovanje, provedba i osiguravanje provedbe zakonodavstva Unije na kojem se temelji pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Trebalo bi se podržati i stvaranje odgovarajućih uvjeta za osnaživanje svih sudionika unutarnjeg tržišta: poduzeća, građana, uključujući potrošače, civilnog društva i javnih tijela. U tu bi svrhu Program trebao biti usmjeren na osiguravanje konkurentnosti i izgradnju kapaciteta poduzeća, posebno MSP-ova, među ostalim u sektoru turizma, ali i pružanje potpore u osiguravanju provedbe pravila o zaštiti potrošača i sigurnosti podizanjem svijesti poduzeća i pojedinaca uz pružanje odgovarajućih alata, znanja i stručnosti kako bi donijeli utemeljene odluke te kako bi se ojačalo njihovo sudjelovanje u oblikovanju politika Unije. Nadalje, Program bi trebao biti usmjeren na jačanje regulatorne i administrativne suradnje, posebno razmjenom najboljih praksi, izgradnjom baza znanja i kompetencija, uključujući primjenu strateške javne nabave. Programom bi se trebalo težiti i potpori razvoju visokokvalitetnih europskih i međunarodnih normi na kojima se temelji provedba zakonodavstva Unije. To uključuje i utvrđivanje standarda u području financijskog izvještavanja i revizije, čime se doprinosi transparentnosti i funkcioniranju tržišta kapitala Unije te jačanju zaštite ulagatelja. Programom bi trebalo podržati donošenje pravila i utvrđivanje normi tako što će se osigurati najšira moguća uključenost dionika. Cilj Programa trebao bi biti i podupiranje provedbe i izvršavanja zakonodavstva Unije kojim se osigurava visoka razina zdravlja ljudi, životinja i bilja te zaštita dobrobiti ljudi i životinja, sigurnost hrane i hrane za životinje, uz istodobno poštovanje načelâ održivog razvoja. Osim toga, Programom bi se trebalo poduprijeti izradu visokokvalitetne europske statistike koja je u skladu sa statističkim načelima iz Uredbe (EZ) br. 223/2009 i dodatno razrađena u Kodeksu prakse europske statistike.

- (9) Modernim unutarnjim tržištem promiče se tržišno natjecanje te od njega imaju koristi potrošači, poduzeća i zaposlenici. Bolja upotreba stalno rastućeg unutarnjeg tržišta usluga trebala bi pomoći europskim poduzećima u stvaranju radnih mjesta i rastu preko granica, ponudi većeg izbora usluga po boljim cijenama i održavanju visokih standarda za potrošače i radnike. Kako bi se to postiglo, Programom bi se trebalo doprinijeti uklanjanju preostalih neopravdanih ili nerazmjernih prepreka i osiguravanju regulatornog okvira koji može prihvatiti nove inovativne poslovne modele, među ostalim socijalno poduzetništvo i inovacije izvan područja tehnologije.
- (10) Regulatorne prepreke na unutarnjem tržištu uklonjene su za mnoge industrijske proizvode s pomoću mehanizama za sprečavanje i donošenja zajedničkih pravila te, ako takva pravila Unije ne postoje, s pomoću načela uzajamnog priznavanja. U područjima za koje ne postoji zakonodavstvo Unije načelo uzajamnog priznavanja znači da za robu koja se zakonito stavlja na tržište u jednoj državi članici postoji pravo slobode kretanja i može se prodavati u drugoj državi članici. Međutim, zbog nedovoljne primjene uzajamnog priznavanja trgovačkim je društvima teško ući na tržišta u drugim državama članicama. Tako gospodarstvo u cjelini propušta prilike, unatoč tome što je tržišna integracija u području trgovine robom dosegla zavidnu razinu. Program bi stoga trebao biti usmjeren na poboljšanje primjene uzajamnog priznavanja u području robe i smanjenje količine nezakonite i nesukladne robe koja ulazi na tržište jačanjem nadzora tržišta.
- (11) Novi regulatorni izazovi te izazovi u pogledu izvršavanja zakonodavstva odnose se na brzo promjenjivo okruženje digitalne revolucije u vezi s pitanjima kao što su kibersigurnost, internet stvari ili umjetna inteligencija. U slučaju nastanka štete ključna su stroga pravila u pogledu sigurnosti proizvoda i odgovornosti u pogledu njih kako bi se osigurao odgovor politike kojim se europskim građanima, uključujući potrošače i poduzeća, omogućuje ostvarivanje koristi od tih pravila. Program bi stoga trebao doprinijeti brzom prilagodbi i osiguravanju provedbe Unijina sustava odgovornosti za proizvode kojim se potiču inovacije.

- (12) Stavljanje na tržište proizvoda koji nisu usklađeni s pravom Unije dovodi one koji ispunjavaju obveze u nepovoljniji položaj te može ugroziti potrošače. Tijela za nadzor tržišta često nemaju dovoljno sredstava i ograničena su nacionalnim granicama, a poduzetnici trguju na razini Unije ili čak na globalnoj razini. Konkretno, u slučaju e-trgovine tijela za nadzor tržišta imaju velike poteškoće pri praćenju neusklađenih proizvoda uvezenih iz trećih zemalja i utvrđivanju odgovornog subjekta unutar njihove nadležnosti. Programom bi se stoga trebalo nastojati ojačati usklađenost proizvoda pružanjem pravih poticaja za poduzetnike, jačanjem provjera usklađenosti i promicanjem bliskije prekogranične suradnje među tijelima za izvršavanje zakonodavstva. Program bi trebao doprinijeti konsolidaciji postojećeg okvira za aktivnosti nadzora tržišta, poticati zajednička djelovanja tijela za nadzor tržišta iz različitih država članica, poboljšati razmjenu informacija te promicati konvergenciju i bližu integraciju aktivnosti nadzora tržišta.
- (13) Sigurnost proizvoda od zajedničkog je interesa. Tijela za ocjenjivanje sukladnosti provjeravaju ispunjavaju li proizvodi zahtjeve sigurnosti prije stavljanja na tržište. Stoga je od najveće važnosti da tijela za ocjenjivanje sukladnosti budu pouzdana i kompetentna. Unija je uspostavila sustav akreditacije tijela za ocjenjivanje sukladnosti, kojim se provjerava njihova stručnost, nepristranost i neovisnost. Trenutačno je najveći izazov kako osigurati da cijeli sustav akreditacije ide u korak s najnovijim dostignućima i da se primjenjuje jednako strogo u cijeloj Uniji. Program bi stoga trebao podupirati mjere kojima se osigurava da tijela za ocjenjivanje sukladnosti i dalje ispunjavaju regulatorne zahtjeve i da se poboljša Europski sustav akreditacije, posebno u novim područjima politike, podupiranjem europske suradnje za akreditaciju (EA) iz članka 14. Uredbe (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁸.

⁸ Uredba (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

- (14) S obzirom na to da potrošačka tržišta ne poznaju granice s razvojem internetskih usluga u području trgovine i usluga putovanja, važno je osigurati da potrošači koji borave u Uniji mogu imati odgovarajuću zaštitu pri uvozu robe i usluga gospodarskih subjekata sa sjedištem u trećim zemljama. Programom bi se stoga, prema potrebi, trebalo omogućiti pružanje potpore suradnji s relevantnim tijelima koja se nalaze u ključnim partnerskim trećim zemljama koje trguju s Unijom.
- (15) Javna tijela upotrebljavaju javnu nabavu kako bi osigurala vrijednost za utrošeni javni novac i doprinijela inovativnijem, održivijem, uključivijem i konkurentnijem unutarnjem tržištu. Direktivom 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁹, Direktivom 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹⁰ i Direktivom 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹¹ osigurava se pravni okvir za integraciju i djelotvorno funkcioniranje tržišta javne nabave koja predstavljaju 14 %¹² bruto domaćeg proizvoda Unije, u korist javnih tijela, poduzeća i građana, uključujući potrošače. Program bi stoga trebao podupirati mjere za osiguravanje šire primjene strateške javne nabave, profesionalizaciju javnih kupaca, bolji pristup tržištima javne nabave za MSP-ove, povećanje transparentnosti, cjelovitosti i boljih podataka, jačanje digitalne transformacije javne nabave i promicanje zajedničke javne nabave, jačanjem partnerskog pristupa s državama članicama, poboljšanjem prikupljanja podataka i analize podataka, među ostalim, razvojem namjenskih informatičkih alata, podupiranjem razmjene iskustava i dobrih praksi, pružanjem smjernica, provedbom korisnih trgovinskih sporazuma, jačanjem suradnje među nacionalnim tijelima i pokretanjem pilot-projekata.

⁹ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovorâ o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

¹⁰ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

¹¹ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

¹² Komunikacija Europske komisije „Kako unaprijediti funkcioniranje javne nabave u Europi i za nju” od 3. listopada 2017. (COM(2017) 572).

- (16) Kako bi se ispunili ciljevi Programa i kako bi se građanima i poduzećima olakšao život, potrebno je uspostaviti visokokvalitetne javne službe usmjerene na korisnika. Osim toga, stalno i postojano povećanje prekograničnih aktivnosti na unutarnjem tržištu zahtijeva pružanje ažuriranih informacija o pravima poduzeća i građana, ali i informacijama o administrativnim formalnostima. Uz to, pružanje pravnih savjeta i pomoć pri rješavanju problema koji se pojavljuju na nacionalnoj razini postaju ključni. Nadalje, potrebno je jednostavno i učinkovito povezivanje nacionalnih uprava, kao i evaluacija funkcioniranja unutarnjeg tržišta na terenu. Programom bi se stoga trebali podupirati sljedeća postojeća sredstva za upravljanje unutarnjim tržištem: portal Vaša Europa, koji bi trebao biti okosnica nadolazećeg jedinstvenog digitalnog pristupnika, služba Vaša Europa – Savjeti, mreža SOLVIT, Informacijski sustav unutarnjeg tržišta i pregled rezultata jedinstvenog tržišta kako bi se građanima olakšao svakodnevni život, a poduzećima sposobnost da trguju preko granica. Programom bi također trebalo podupirati aktivnosti s pomoću izvora administrativnih podataka kako bi se dužnosti izvješćivanja prilikom izrade europske statistike svele na najmanju moguću mjeru.
- (17) Programom bi se trebao podupirati razvoj regulatornog okvira Unije u području prava trgovačkih društava i korporativnog upravljanja te ugovornog prava kako bi se povećala učinkovitost i konkurentnost poduzeća, uz istodobno pružanje zaštite dionicima na koje utječe poslovanje poduzeća, te kako bi se odgovorilo na nove izazove politika. Njime bi se trebala osigurati i odgovarajuća evaluacija, provedba i osiguravanje provedbe relevantne pravne stečevine, informiranje i pomoć dionicima te promicanje razmjene informacija u tom području. Programom bi se trebale dodatno podupirati inicijative Komisije u korist jasnog i prilagođenog pravnog okvira za gospodarstvo temeljeno na podacima i inovacije. Te su inicijative nužne kako bi se povećala pravna sigurnost u pogledu ugovornog i izvanugovornog prava, posebno u pogledu odgovornosti, sigurnosti, etike i privatnosti, ili njihove kombinacije, u kontekstu tehnologija u nastajanju, kao što su internet stvari, umjetna inteligencija, robotika i 3D ispis. Cilj Programa trebao bi biti poticanje razvoja poslovanja temeljenog na podacima jer će ono biti odlučujući faktor za položaj gospodarstva Unije u globalnom tržišnom natjecanju.

- (18) Programom bi se trebala promicati i ispravna i potpuna provedba i primjena pravnog okvira Unije za sprečavanje pranja novca i financiranja terorizma u državama članicama te razvoj budućih politika za rješavanje novih izazova u tom području. Njime bi se trebale podupirati i relevantne aktivnosti međunarodnih organizacija od europskog interesa, kao što su Odbor stručnjaka za ocjenu mjera protiv pranja novca i financiranja terorizma u Vijeću Europe.
- (19) Provedba i razvoj unutarnjeg tržišta u području financijskih usluga, financijske stabilnosti i unije tržišta kapitala, uključujući održivo financiranje, uvelike ovise o mjerama politike koje Unija poduzima i koje se temelje na dokazima. Kako bi se postigao taj cilj, Komisija bi trebala imati aktivnu ulogu u stalnom praćenju financijskih tržišta i financijske stabilnosti, u okviru kojeg se ocjenjuje provedba zakonodavstva Unije u državama članicama i svrsishodnost postojećeg zakonodavstva te se utvrđuju moguća područja djelovanja u kojima se pojavljuju novi rizici, uz stalno sudjelovanje dionika tijekom cijelog ciklusa politike. Takve se aktivnosti oslanjaju na izradu analiza, studija, materijala za osposobljavanje, istraživanja, ocjenjivanja sukladnosti, evaluacija i visokokvalitetne statistike te ih podupiru IT sustavi i komunikacijski alati.
- (20) S obzirom na to da unutarnje tržište, kako je utvrđeno u članku 3. Ugovora o Europskoj uniji, uključuje sustav kojim se osigurava nenarušavanje tržišnog natjecanja, program bi trebao podupirati politiku Unije o tržišnom natjecanju, mreže i suradnju s nacionalnim tijelima i sudovima, kao i doprijeti do šire skupine dionika u priopćavanju i objašnjavanju prava, koristi i obveza politike Unije o tržišnom natjecanju.

- (21) Program je posebno potreban za borbu protiv radikalnih implikacija za tržišno natjecanje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta koje su rezultat trenutačne transformacije gospodarstva i poslovnog okruženja, osobito eksponencijalnog rasta i upotrebe podataka, uzimajući u obzir sve veći pristup umjetnoj inteligenciji i drugim informatičkim alatima te stručno znanje društava i njihovih savjetnika. Osim toga, od ključne je važnosti da se programom podupiru mreže i suradnja s tijelima država članica i sudovima, s obzirom na to da nenarušeno tržišno natjecanje i funkcioniranje unutarnjeg tržišta uvelike ovise o djelovanju tih subjekata. S obzirom na posebnu ulogu politike tržišnog natjecanja u sprečavanju šteta na unutarnjem tržištu koje su rezultat protutržišnog ponašanja izvan granica Unije, Programom bi se, prema potrebi, trebala podupirati i suradnja s tijelima trećih zemalja. Konačno, potrebno je proširiti aktivnosti informiranja kako bi se građanima i poduzećima omogućilo da iskoriste sve prednosti poštenog tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. S obzirom na to da je niz inicijativa u Programu nov i da na dio Programa posebno utječu dinamične promjene uvjeta tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu, posebno u pogledu umjetne inteligencije, algoritama, velikih podataka, kibersigurnosti i forenzične tehnologije, čiji je ritam i opseg teško procijeniti, očekuje se da će biti potrebna fleksibilnost za suočavanje s potrebama koje se razvijaju u okviru tog dijela Programa.
- (22) Jačanje konkurentnosti europskih poduzeća uz istovremeno osiguravanje djelotvornih ravnopravnih uvjeta tržišnog natjecanja te otvorenog i konkurentnog unutarnjeg tržišta od najveće je važnosti. MSP-ovi su pokretači europskog gospodarstva koji čine 99 % svih poduzeća u Europi¹³, osiguravaju dvije trećine radnih mjesta i znatno doprinose stvaranju novih radnih mjesta s regionalnom i lokalnom dimenzijom.

¹³ Pregled uspješnosti MSP-ova iz 2016.

- (23) MSP-ovi dijele zajedničke izazove koji ne utječu na veća poduzeća u jednakoj mjeri u pogledu dobivanja sredstava, pronalaska kvalificirane radne snage, smanjenja administrativnog opterećenja, prihvatanja kreativnosti i inovacija, među ostalim putem javne nabave, pristupa tržištima i poticanja aktivnosti internacionalizacije. Programom bi se trebali razmjerno rješavati takvi tržišni nedostaci, ali ne bi se trebalo neopravdano narušavati tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu.
- (23a) Prilikom uspostave programâ rada za pružanje potpore MSP-ovima trebalo bi uzeti u obzir Akt o malom poduzetništvu i pregled njegove uspješnosti. Trebalo bi obratiti pozornost i na razmatranja mreže izaslanika MSP-ova.
- (23b) Programom bi trebalo obuhvatiti MSP-ove, kako su definirani u Preporuci Komisije 2003/361/EZ¹⁴ u verziji od 6. svibnja 2003. Prilikom primjene ove Uredbe Komisija bi se u pogledu MSP-ova trebala savjetovati sa svim relevantnim dionicima, među ostalim javnim i privatnim organizacijama koje predstavljaju MSP-ove i organizacijama za promicanje trgovine država članica.
- (24) Mnogi problemi konkurentnosti Unije uključuju poteškoće koje MSP-ovi imaju u dobivanju financijskih sredstava jer im je teško dokazati kreditnu sposobnost te nemaju dovoljno kolaterala. Dodatni izazovi u području financiranja uzrokovani su potrebom MSP-ova da ostanu konkurentni, npr. da sudjeluju u aktivnostima digitalizacije, internacionalizacije i inovacija te da unaprijede svoju radnu snagu. Ograničeni pristup financiranju negativno utječe na stope stvaranja, rasta i preživljavanja poduzeća te na spremnost novih poduzetnika da preuzmu održiva poduzeća u kontekstu poslovnog nasljeđivanja.

¹⁴ Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

- (25) Kako bi se prevladali ti tržišni neuspjesi i osiguralo da MSP-ovi zadrže svoju ulogu temelja konkurentnosti gospodarstva Unije, MSP-ovima, uključujući novoosnovana poduzeća i rastuća poduzeća, potrebna je dodatna potpora u obliku dužničkih i vlasničkih instrumenata u okviru sastavnice koja se odnosi na MSP-ove fonda InvestEU, uspostavljenog Uredbom [...] Europskog parlamenta i Vijeća¹⁵. Instrument kreditnog jamstva za zajmove uspostavljen Uredbom (EU) br. 1287/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁶ ima dokazanu dodanu vrijednost i očekuje se da će dati pozitivan doprinos za najmanje 500 000 MSP-ova; pravni sljednik uspostaviti će se u okviru sastavnice koja se odnosi na MSP-ove fonda InvestEU.
- (26) Ciljevi politike iz ovog Programa neće biti obuhvaćeni samo bespovratnim sredstvima, već i financijskim instrumentima i proračunskim jamstvom u okviru sastavnice koja se odnosi na MSP-ove fonda InvestEU. Financijska potpora trebala bi se upotrebljavati za uklanjanje tržišnih nedostataka ili neoptimalnih ulagačkih situacija, na razmjern način, a djelovanjima se ne bi smjelo udvostručiti ili istisnuti privatno financiranje ili narušiti tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Mjere bi trebale imati jasnu europsku dodanu vrijednost.

¹⁵ COM(2018) 439 final.

¹⁶ Uredba (EU) br. 1287/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o uspostavi Programa za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME) (2014.–2020.) i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1639/2006/EZ (SL L 347, 20.12.2013., str. 33.).

- (27) Programom bi se MSP-ovima trebala omogućiti djelotvorna potpora tijekom njihova životnog ciklusa. On bi se trebao temeljiti na jedinstvenom znanju i stručnom znanju razvijenom u odnosu na MSP-ove i industrijske sektore te na dugogodišnjem iskustvu u radu s europskim, nacionalnim i regionalnim dionicima. Ta bi se potpora trebala temeljiti na uspješnom iskustvu Europske poduzetničke mreže (EEN) kao jedinstvene kontaktne točke za poboljšanje konkurentnosti MSP-ova i razvoja njihova poslovanja na jedinstvenom tržištu i izvan njega. U okviru EEN-a planira se nastaviti pružati usluge u ime drugih programa Unije, posebno za program Obzor Europa, uz upotrebu financijskih sredstava iz tih programa. Program mentorstva za nove poduzetnike trebao bi i dalje biti sredstvo kojim se novim ili potencijalnim poduzetnicima omogućuje stjecanje iskustva u poslovanju povezivanjem siskusnim poduzetnikom iz druge zemlje i time omogućuje jačanje poduzetničkih talenata. Programom bi se trebalo dodatno težiti njegovu rastu i proširiti njegov geografski opseg te tako ponuditi širi raspon mogućnosti povezivanja za poduzetnike, prema potrebi u komplementarnosti s drugim inicijativama Unije.
- (27a) Uz oslanjanje na iskustva postojećih mjera kojima se podupiru MSP-ovi, važna je i otvorenost prema novim mjerama u pogledu MSP-ova u svjetlu promjenjivih uvjeta za MSP-ove na jedinstvenom tržištu, primjerice u pogledu digitalizacije i regulatornog opterećenja.

- (28) Klasteri su strateški alat za podupiranje konkurentnosti i proširivanja MSP-ova jer nude povoljna poslovna okruženja. Zajedničke klasterske inicijative trebale bi postići kritičnu masu kako bi se ubrzao rast MSP-ova. Trebale bi ostati otvorene za suradnju s MSP-ovima iz trećih zemalja. Povezivanjem specijaliziranih ekosustava, klasteri stvaraju nove poslovne mogućnosti za MSP-ove te ih se bolje integrira u europske i globalne strateške lance vrijednosti. Potpora bi se trebala pružiti za razvoj transnacionalnih te međuregionalnih partnerskih strategija i provedbu zajedničkih aktivnosti, uz potporu europske platforme za suradnju klastera. Održiva partnerstva trebala bi se poticati s nastavkom financiranja ako se ostvare uspješnost i ključne etape sudjelovanja. Izravna potpora MSP-ovima trebala bi se usmjeriti preko klasterskih organizacija za sljedeće: prihvaćanje naprednih tehnologija, nove poslovne modele, niskougledna i resursno učinkovita rješenja, kreativnost i dizajn, unapređenje vještina, privlačenje talenata, ubrzavanje poduzetništva i internacionalizaciju. Ostali specijalizirani subjekti koji pružaju potporu MSP-ovima trebali bi biti povezani kako bi se olakšala industrijska transformacija i provedba strategija pametne specijalizacije. Programom bi se stoga trebalo doprinijeti rastu i izgraditi veze s Unijinim (digitalnim) inovacijskim centrima i ulaganjima u okviru kohezijske politike i programa Obzor Europa. Mogu se razmotriti i sinergije s programom Erasmus.
- (29) Kreativnost i inovacije ključni su za konkurentnost industrijskih lanaca vrijednosti Unije. Oni predstavljaju katalizatore za industrijsku modernizaciju i doprinose pametnom, uključivom održivom rastu. Međutim, MSP-ovi još uvijek zaostaju u njihovu prihvaćanju. Programom bi se stoga trebale podupirati ciljane mjere, mreže i partnerstva za inovacije usmjerene na kreativnost te digitalnu i industrijsku transformaciju u cijelom industrijskom lancu vrijednosti.

- (30) Europske norme imaju važnu ulogu na unutarnjem tržištu. Od ključnog su interesa za konkurentnost poduzeća, a posebno MSP-ova. One su i ključni alat za potporu zakonodavstvu i politikama Unije u nizu ključnih područja kao što su energija, klimatske promjene, informacijska i komunikacijska tehnologija, održiva upotreba resursa, inovacije, sigurnost proizvoda, zaštita potrošača, sigurnost radnika i radni uvjeti te starenje stanovništva, a time i pozitivan doprinos društvu u cjelini.
- (31) Europske aktivnosti normizacije uređene su Uredbom (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ i provode se s pomoću dugogodišnjeg javno-privatnog partnerstva koje je ključno za postizanje ciljeva utvrđenih u toj uredbi te u općenitim i sektorskim politikama Unije u području normizacije.
- (32) Zajednički okvir financijskog izvještavanja koji dobro funkcionira ključan je za unutarnje tržište, za djelotvorno funkcioniranje tržišta kapitala te realizaciju integriranog tržišta za financijske usluge u kontekstu unije tržišta kapitala.

¹⁷ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 14.11.2012., str. 12.).

(33) U skladu s Uredbom (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸, međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) koje je donio Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, kao i povezana tumačenja Odbora za tumačenje MSFI-ja trebaju se uključiti u pravo Unije kako bi ih primjenjivala trgovačka društva s vrijednosnim papirima prijavljenima na uređenom tržištu u Uniji, samo ako MSFI-ji ispunjavaju kriterije iz te uredbe, uključujući zahtjev da računi daju „istinit i točan prikaz” kako je utvrđeno u članku 4. stavku 3. Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹ te da oni doprinose europskom javnom dobru. Takvi međunarodni računovodstveni standardi trebaju se razviti u okviru transparentnog i demokratski odgovornog postupka. Stoga MSFI ima veliku ulogu u funkcioniranju unutarnjeg tržišta te je u izravnom interesu Unije osigurati da se postupkom razvoja i odobravanja MSFI-ja oblikuju standardi usklađeni sa zahtjevima pravnog okvira unutarnjeg tržišta. Stoga je važno uspostaviti odgovarajuće uvjete financiranja Zaklade za MSFI-je.

¹⁸ Uredba (EZ) br. 1606/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. srpnja 2002. o primjeni međunarodnih računovodstvenih standarda (SL L 243, 11.9.2002., str. 1.)

¹⁹ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i povezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

(34) Uzimajući u obzir ulogu Europske savjetodavne skupine za financijsko izvještavanje (EFRAG) u ocjenjivanju usklađenosti MSFI-ja sa zahtjevom prava i politike Unije, kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 1606/2002, nužno je da Unija osigura stabilno financiranje EFRAG-a te tako doprinese njegovu financiranju. Tehnički rad EFRAG-a trebao bi se usredotočiti na tehničko savjetovanje Komisije o odobravanju MSFI-ja kao i o odgovarajućem sudjelovanju u procesu razvoja takvog MSFI-ja te bi se trebalo osigurati da se interesi Unije na odgovarajući način uzimaju u obzir u postupku utvrđivanja međunarodnih standarda. Ti bi interesi trebali uključivati pojam „opreznosti” i održavanje zahtjeva „istinitog i točnog prikaza”, kako je utvrđeno u Direktivi 2013/34/EU, te europskog javnog dobra kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 1606/2002, uzimajući u obzir učinak MSFI-ja na financijsku stabilnost i gospodarstvo. Trebalo bi osnovati Europski laboratorij za korporativno izvješćivanje u okviru Europske savjetodavne skupine za financijsko izvještavanje (EFRAG) u cilju promicanja inovacija i razvoja najboljih praksa u području korporativnog izvješćivanja. Na tom forumu trgovačka društva i ulagači mogu razmjenjivati najbolje prakse, posebno u području nefinancijskog izvješća i izvješćivanja o održivosti.

- (35) U području zakonske revizije Nadzorna skupina, međunarodna organizacija odgovorna za nadzor reforme upravljanja Međunarodne federacije računovođa (IFAC) osnovala je 2005. Odbor za nadzor javnog interesa (PIOB). Uloga PIOB-a je nadziranje postupka koji dovodi do donošenja Međunarodnih revizijskih standarda i drugih aktivnosti u javnom interesu koje obavlja IFAC. Međunarodni revizijski standardi mogu se donijeti u svrhu njihove primjene u Uniji, posebno pod uvjetom da su izrađeni u skladu s propisanim postupcima, pod javnim nadzorom i uz zadovoljavanje uvjeta transparentnosti, u skladu s člankom 26. Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²⁰. S obzirom na uvođenje Međunarodnih revizijskih standarda u Uniji i ključnu ulogu PIOB-a u osiguravanju da ispunjavaju zahtjeve utvrđene Direktivom 2006/43/EZ, važno je osigurati odgovarajuće mehanizme financiranja PIOB-a.
- (36) Unija doprinosi osiguravanju visoke razine zaštite potrošača, uz osnaživanje potrošača i njihovo stavljanje u središte unutarnjeg tržišta podupirući i upotpunjujući politike država članica u težnji da se građanima, kada su u ulozi potrošača, omogući potpuno korištenje prednosti unutarnjeg tržišta i da se pritom konkretnim djelovanjima primjereno zaštititi njihova sigurnost te njihovi pravni i ekonomski interesi. Unija mora osigurati i da zakoni o sigurnosti potrošača i proizvoda budu ispravno i jednako provedeni na terenu te da poduzeća uživaju ravnopravne uvjete uz pošteno tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Osim toga, potrebno je osnažiti i poticati potrošače te im pomagati da donesu održive odluke te na taj način doprinose održivom, energetsom i resursno učinkovitom gospodarstvu te kružnom gospodarstvu.

²⁰ Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87).

- (37) Program bi trebao biti usmjeren na podizanje svijesti potrošača, poduzeća, civilnog društva i tijela o propisima Unije o potrošačima i sigurnosti te na osnaživanje potrošača i njihovih predstavničkih organizacija na nacionalnoj razini i na razini Unije, posebno podupiranjem *Bureau Européen des Unions de Consommateurs* (BEUC), koji je odavno uspostavljena i priznata nevladina organizacija koja predstavlja interese potrošača u odnosu na sve relevantne politike Unije, i Europske udruge za koordinaciju predstavništva potrošača u normizaciji (ANEC), koja zastupa interes potrošača u pogledu pitanja normizacije. Pritom bi posebnu pozornost trebalo posvetiti novim potrebama tržišta u pogledu promicanja održive potrošnje i sprečavanja slabih točaka, kao i izazova nastalih zbog digitalizacije gospodarstva ili razvoja novih obrazaca potrošnje i poslovnih modela. Programom bi se trebali podupirati razvoj relevantnih informacija o tržištima, izazovima u području politika, novim pitanjima i ponašanjima te pregled pokazatelja Unije za potrošače.
- (38) Programom bi se trebala podupirati nacionalna nadležna tijela, uključujući ona koja su odgovorna za praćenje sigurnosti proizvoda, koja surađuju, posebno putem sustava brzog uzbunjivanja Unije za opasne proizvode. Trebalo bi se podupirati i osiguravanje provedbe Direktive 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²¹ i Uredbe (EZ) br. 765/2008 u pogledu zaštite potrošača i sigurnosti proizvoda, te mreža za suradnju u zaštiti potrošača i međunarodna suradnja između relevantnih tijela u trećim zemljama i u Uniji. Programom bi se trebalo težiti i osiguravanju pristupa kvalitetnom izvansudskom rješavanju sporova i internetskom rješavanju sporova te informacijama o mogućnostima pravne zaštite za sve potrošače i trgovce.

²¹ Direktiva 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. prosinca 2001. o općoj sigurnosti proizvoda (SL L 11, 15.1.2002., str. 4.).

- (39) Europska mreža centara za zaštitu potrošača pomaže potrošačima u ostvarivanju koristi od svojih prava potrošača u Uniji pri kupnji robe i usluga na unutarnjem tržištu i u EGP-u, na internetu ili tijekom putovanja. Ta mreža s 30 centara, koju zajednički financiraju programi Unije za potrošače, već više od 10 godina pokazuje svoju dodanu vrijednost za jačanje povjerenja potrošača i trgovaca na unutarnjem tržištu. Obraduje više od 100 000 zahtjeva korisnika godišnje i dopire do milijuna građana putem svojih tiskovnih i internetskih informacijskih aktivnosti. Jedna je od najcjelovitijih mreža za pomoć građanima Unije i većina njezinih centara uključuje kontaktne točke za pravo unutarnjeg tržišta, npr. Direktivu 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća²², te se njezinom evaluacijom ističe važnost nastavka rada. Mreža namjerava razviti i dogovore o uzajamnosti sa sličnim tijelima u trećim zemljama.
- (40) Provjerom prikladnosti potrošačkog i tržišnog prava Unije koju je Komisija provela u svibnju 2017. ukazano je na potrebu za boljim osiguravanjem provedbe pravila i olakšavanjem pravnih lijekova u slučaju da potrošači trpe štetu zbog kršenja prava o zaštiti potrošača. Kao rezultat toga Komisija je u travnju 2018. donijela „Nove pogodnosti za potrošače” kako bi osigurala, među ostalim, jednako postupanje prema potrošačima na cijelom unutarnjem tržištu u odnosu na dvojne standarde kvalitete, veće kapacitete za izvršavanje zakonodavstva u državama članicama, poboljšanu sigurnost proizvoda, veću međunarodnu suradnju i nove mogućnosti za pravnu zaštitu posebno putem zajedničkih tužbi kvalificiranih subjekata. Cilj Programa trebao bi biti podupiranje politike zaštite potrošača s pomoću jačanja svijesti i izgradnje znanja, izgradnje kapaciteta i razmjene najboljih praksa organizacija potrošača i tijela za zaštitu potrošača, umrežavanja i razvoja prikupljanja informacija o tržištu, jačanja baze dokaza o funkcioniranju unutarnjeg tržišta za potrošače, jačanja informacijskih sustava i komunikacijskih alata, među ostalim.

²² Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.).

- (41) Na građane posebno utječe funkcioniranje tržišta financijskih usluga. Ta su tržišta ključna sastavnica unutarnjeg tržišta i zahtijevaju čvrst okvir za regulaciju i nadzor koji osigurava ne samo financijsku stabilnost i održivo gospodarstvo, nego pruža i visoku razinu zaštite potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga, uključujući male ulagatelje, štediše, ugovaratelje osiguranja, članove i korisnike mirovinskih fondova, pojedinačne dioničare, zajmoprimce i MSP-ove. Važno je povećati njihov kapacitet za sudjelovanje u oblikovanju politika u financijskom sektoru.
- (42) Programom bi se stoga trebale nastaviti podupirati posebne aktivnosti obuhvaćene programom za izgradnju kapaciteta za razdoblje 2017. – 2020. kojim se jača sudjelovanje potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga u oblikovanju politika Unije, kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2017/826 Europskog parlamenta i Vijeća²³, kojom je nastavljen pilot-projekt te pripremno djelovanje za razdoblje 2012. – 2017. To je potrebno kako bi tvorci politika čuli mišljenja dionika koji nisu stručnjaci u financijskom sektoru te kako bi se osiguralo bolje zastupanje interesa potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga. Trebalo bi rezultirati boljim politikama financijskih usluga, posebno zahvaljujući boljem javnom razumijevanju pitanja o kojima je riječ u Financijskoj uredbi i boljoj financijskoj pismenosti.

²³ Uredba (EU) 2017/826 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2017. o uspostavi programa Unije za potporu određenih aktivnosti kojima se jača sudjelovanje potrošača i drugih krajnjih korisnika financijskih usluga u oblikovanju politika Unije u području financijskih usluga za razdoblje 2017. – 2020. (SL L 129, 19.5.2017., str. 17.).

- (43) U okviru pilot-projekta, između 2012. i 2013., kao i pripremnog djelovanja, između 2014. i 2016., Komisija je dodijelila bespovratna sredstva dvjema organizacijama nakon godišnjeg otvorenog poziva na podnošenje prijedloga. Te su dvije organizacije Finance Watch, osnovana 2011. uz dodjelu bespovratnih sredstava Unije u skladu s belgijskim pravom kao međunarodno neprofitno udruženje, i Better Finance, koja je rezultat uzastopnih reorganizacija i izmjena naziva postojećih europskih udruženja ulagatelja i dioničara od 2009. Programom izgradnje kapaciteta uspostavljenim u skladu s Uredbom (EU) 2017/826 te su dvije organizacije utvrđene kao jedini korisnici. Stoga je potrebno nastaviti sa sufinanciranjem tih organizacija u okviru Programa. Međutim, to bi financiranje bilo podložno procjeni ostvarivanja ciljeva, na temelju temeljite procjene njegove učinkovitosti i utjecaja.
- (44) Visoka razina zdravstvene zaštite u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje nužna je kako bi se omogućilo učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta. To je preduvjet za društvo i unutarnje tržište. Prekogranične zdravstvene krize i panične reakcije na incidente povezane sa sigurnošću hrane narušavaju funkcioniranje unutarnjeg tržišta ograničavanjem kretanja osoba i robe te otežavanjem proizvodnje.
- (45) Opći je cilj prava Unije u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje doprinijeti visokoj razini zdravlja ljudi, životinja i bilja, poduprijeti poboljšanje dobrobiti životinja, doprinijeti visokoj razini zaštite i informiranja potrošača te visokoj razini zaštite okoliša, uključujući očuvanje biološke raznolikosti, uz istodobno poboljšanje održivosti europske proizvodnje hrane i hrane za životinje, povećanje standarda kvalitete u cijeloj Uniji, povećanje konkurentnosti Unijine industrije hrane i hrane za životinje te davanje prednosti stvaranju radnih mjesta.

(46) S obzirom na posebnu prirodu djelovanja koja se odnose na visoku razinu zdravlja ljudi, životinja i bilja, u ovoj je Uredbi potrebno predvidjeti posebne kriterije prihvatljivosti za dodjelu bespovratnih sredstava i upotrebu javne nabave. Konkretno, odstupajući od Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća²⁴ („Financijska uredba”), kao iznimka u odnosu na načelo zabrane retroaktivnosti, zbog njihove hitne i nepredvidive prirode, troškovi hitnih mjera trebali bi biti prihvatljivi i uključivati i troškove nastale kao rezultat sumnje na pojavu bolesti ili štetnog organizma, pod uvjetom da je ta pojava potvrđena i da je Komisija o njoj obaviještena. Komisija bi trebala preuzeti odgovarajuće proračunske obveze i plaćanje prihvatljivih rashoda nakon potpisivanja pravnih obveza i procjene zahtjeva za plaćanje država članica. Troškovi bi trebali biti prihvatljivi za mjere sprečavanja i zaštite koje su poduzete u slučaju izravne prijetnje stanju zdravlja u Uniji kao posljedica pojave ili razvoja, na području treće zemlje, države članice ili prekomorskih zemalja i područja, određenih bolesti životinja i zoonoza, kao i u odnosu na mjere zaštite ili druge relevantne aktivnosti poduzete kao potpora zdravstvenom stanju bilja u Uniji.

²⁴ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

- (47) Službene kontrole koje provode države članice ključan su instrument za provjeru i praćenje toga provode li se, poštuju i izvršavaju odgovarajući zahtjevi Unije. Djelotvornost i učinkovitost sustava službene kontrole ključne su za održavanje visoke razine sigurnosti za ljude, životinje i bilje uz istodobno osiguravanje visoke razine zaštite okoliša i dobrobiti životinja. Potrebno je omogućiti financijsku potporu Unije za takve mjere kontrole. Osobito bi trebalo omogućiti financijski doprinos za referentne laboratorije Europske unije, referentne centre Europske unije i nacionalne referentne laboratorije za zdravlje bilja kako bi mogli snositi troškove koji proizlaze iz provedbe programa rada koje je odobrila Komisija. Povrh toga, s obzirom na to da i djelotvornost službenih kontrola ovisi o tome je li nadzornim tijelima dostupno dobro osposobljeno osoblje s odgovarajućim poznavanjem prava Unije, Unija bi trebala doprinijeti njihovu osposobljavanju i relevantnim programima razmjene u organizaciji nadležnih tijela.
- (47a) Antimikrobna rezistencija rastući je zdravstveni problem u Uniji i diljem svijeta. Stoga bi u okviru ovog Programa trebalo omogućiti sufinanciranje mjera za podupiranje borbe protiv antimikrobne rezistencije.
- (48) *(djelomično premješteno u uvodnu izjavu 6.a)*
- (49) *(premješteno u uvodnu izjavu 6.b)*
- (50) *(premješteno u uvodnu izjavu 6.c)*
- (51) *(premješteno u uvodnu izjavu 6.d)*
- (52) Unija i države članice obvezale su se na provedbu UN-ova Programa održivog razvoja do 2030. Doprinošenjem ostvarenju Programa održivog razvoja do 2030. Unija i njezine države članice poticat će snažniju, održiviju, uključiviju, sigurniju i prosperitetniju Europu. Program bi trebao doprinijeti provedbi Programa do 2030., uključujući uravnoteženjem gospodarske, socijalne i okolišne dimenzije održivog razvoja.

- (53) Uzimajući u obzir važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama koje je Unija preuzela u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, ovim bi se Programom trebalo doprinijeti općim klimatskim aktivnostima i ostvarenju općeg cilja od 25 % proračunskih rashoda Unije za potporu klimatskim ciljevima. Relevantna djelovanja bit će utvrđena tijekom pripreme i provedbe Programa, te će se ponovno ocijeniti u okviru relevantnih evaluacija i postupaka preispitivanja.
- (54) Ovom se Uredbom utvrđuje financijska omotnica Programa koja predstavlja primarni referentni iznos, u smislu [*upućivanje prema potrebi treba ažurirati u skladu s novim međuinstitucijskim sporazumom: točke 17. Međuinstitucionalnog sporazuma od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju*²⁵], za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka.
- [(55) Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru predviđa se suradnja u područjima koja podliježu Programu između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, te zemalja Europskog udruženja za slobodnu trgovinu koje sudjeluju u Europskom gospodarskom prostoru, s druge strane. Sudjelovanje u Programu trebalo bi omogućiti i drugim zemljama, uključujući susjedne zemlje Unije i zemlje koje su podnijele zahtjev za članstvo u Uniji, zemlje kandidatkinje ili zemlje pristupnice Uniji. Uz to, u području europske statistike Program bi trebao biti otvoren Švicarskoj u skladu sa Sporazumom između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o suradnji u području statistike²⁶.]

²⁵ SL C 373, 20.12.2013., str. 1.
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2013.373.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2013:373:TOC

²⁶ SL L 90, 28.3.2006., str. 2.

- [(56) Treće zemlje koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene Sporazumom o EGP-u, kojim se predviđa provedba programa odlukom na temelju tog sporazuma. Treće zemlje mogu sudjelovati i na temelju drugih pravnih instrumenata. U ovu bi Uredbu trebalo bi uvesti posebnu odredbu kako bi se dala potrebna prava pristupa odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) i Europskom revizorskom sudu da na sveobuhvatan način izvršavaju svoje nadležnosti.]
- (57) Financijska uredba primjenjuje se na ovaj Program. Njome se utvrđuju pravila o izvršenju proračuna Unije, uključujući pravila o kriterijima prihvatljivosti za bespovratna sredstva, nagrade i javnu nabavu.
- (58) Djelovanja koje se provode u okviru prethodnih programa i proračunskih linija pokazala su se primjerenima te bi ih trebalo zadržati. Novim djelovanjima uvedenima u okviru Programa posebno se nastoji ojačati dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Kako bi se osiguralo više jednostavnosti i fleksibilnosti u izvršenju Programa i time bolje ostvarilo ciljeve, djelovanja bi trebala definirana kao općenite, generičke kategorije. U Program bi trebalo uključiti i popise okvirnih aktivnosti koje se odnose na posebne ciljeve u području konkurentnosti ili posebnih aktivnosti koje proizlaze iz regulatornih zahtjeva, primjerice u području normizacije, području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje i europske statistike.
- (59) Potrebno je navesti određene kategorije subjekata koji ispunjavaju uvjete za financiranje te one subjekte koji bi trebali biti prihvatljivi za financiranje bez poziva na podnošenje prijedloga.
- (60) S obzirom na sve veću međusobnu povezanost svjetskog gospodarstva, Program bi i dalje trebao osiguravati mogućnost uključivanja vanjskih stručnjaka, poput službenika iz trećih zemalja, predstavnika međunarodnih organizacija ili gospodarskih subjekata u određene aktivnosti.
- (61) Potrebno je navesti konkretne kriterije koji se odnose na pravila o sufinanciranju i prihvatljive troškove.

- (62) U skladu s obvezom Komisije, navedenom u Komunikaciji od 19. listopada 2010. pod naslovom „Preispitivanje proračuna EU-a”²⁷, u pogledu dosljednosti i pojednostavnjenja programa financiranja, sredstva bi se trebala dijeliti s drugim instrumentima financiranja Unije ako predviđena djelovanja u okviru Programa slijede ciljeve koji su zajednički za različite instrumente financiranja isključujući, međutim, dvostruko financiranje.
- (63) Ovaj bi program trebao doprinijeti ukupnoj potpori kojom su obuhvaćene posebne potrebe najudaljenijih regija i njihova integracija u unutarnje tržište, kako je nedavno ponovno potvrđeno u Komunikaciji Komisije „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a”²⁸.
- (64) Programom bi se trebale promicati sinergije uz izbjegavanje udvostručavanja s povezanim programima i djelovanjima Unije. Djelovanja u okviru ovog Programa trebala bi biti komplementarna s onima iz programa Carina i Fiscalis koji su uspostavljeni Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća²⁹ i Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³⁰, kojima je također cilj poduprijeti i poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

²⁷ COM(2010) 700 final od 19. listopada 2010.

²⁸ COM(2017) 623 final.

²⁹ COM(2018) 442 final.

³⁰ COM(2018) 443 final.

- (65) Programom bi se trebale promicati sinergije i komplementarnosti u pogledu MSP-ova i potpore poduzetništvu u okviru Europskog fonda za regionalni razvoj uspostavljenog Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³¹. Osim toga, sastavnica politika koja se odnosi na MSP-ove fonda InvestEU uspostavljenog Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³² osigurat će potporu pri zaduživanju i potporu vlasničkim ulaganjima kako bi se MSP-ovima olakšao pristup sredstvima i njihova dostupnost. Programom bi se trebale tražiti i sinergije sa svemirskim programom koji je uspostavljen Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³³ u odnosu na poticanje MSP-ova da ostvaruju koristi od revolucionarnih inovacija i drugih rješenja razvijenih u okviru tih programa.
- (66) Ovim bi se Programom trebale promicati sinergije s programom Obzor Europa, uspostavljenim Uredbom (EU) br. [...] Europskog parlamenta i Vijeća³⁴, kojim se nastoje promicati istraživanja i inovacije. To bi se posebno trebalo odnositi na komplementarnost s djelovanjima budućeg Europskog vijeća za inovacije za inovativna poduzeća, kao i s potporom uslugama za MSP-ove putem EEN-a.
- (67) Program bi trebao promicati sinergije i komplementarnosti s programom Digitalna Europa uspostavljenim Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³⁵ čiji je cilj promicanje digitalizacije gospodarstva i javnog sektora Unije.

³¹ COM(2018) 372 final.

³² COM(2018) 439 final.

³³ COM(2018) 447 final.

³⁴ COM(2018) 435 final.

³⁵ COM(2018) 434 final.

- (68) Osim toga, Programom bi se trebalo težiti i sinergijama s Fondom za pravosuđe, prava i vrijednosti, uspostavljenim Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³⁶, kojim se nastoji poduprijeti daljnji razvoj europskog područja pravde za djelotvornost nacionalnih pravosudnih sustava, ključnog sredstva za pravedno i troškovno učinkovito europsko gospodarstvo.
- (69) Ovim bi se Programom trebale promicati sinergije s programom Erasmus uspostavljenim Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³⁷, Fondom solidarnosti Europske unije uspostavljenim Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³⁸ i Europskim socijalnim fondom plus, koji je uspostavljen Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća³⁹, u području mobilnosti radne snage i mladih, što je ključno za dobro funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (70) Konačno, djelovanja kao što su veterinarske i fitosanitarne mjere u slučaju kriznih situacija povezanih sa zdravljem životinja i biljaka mogla bi se dopuniti intervencijama koje se temelje na tržištu iz Unijina programiranja zajedničke poljoprivredne politike utvrđenog Uredbom (EU) [...] Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰.
- (71) Djelovanja u okviru Programa trebala bi se prema potrebi upotrebljavati za uklanjanje tržišnih nedostataka ili pronalaženje rješenja za neoptimalna ulaganja, razmjerno i izbjegavajući udvostručavanje ili istiskivanje privatnih ulaganja te bi trebala imati jasnu europsku dodanu vrijednost.

³⁶ COM(2018) 383 final.

³⁷ COM(2018) 367 final.

³⁸ COM(2018) 322 final, članak 10.

³⁹ COM(2018) 382 final.

⁴⁰ COM(2018) 393 final.

- (72) Provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u vezi s donošenjem programa rada kojima se provode djelovanja koja doprinose visokoj razini zdravlja ljudi, životinja i bilja, kao i sigurnosti hrane i hrane za životinje. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća⁴¹.
- (73) Vrste financiranja i metode provedbe u okviru ove Uredbe trebalo bi odabrati na temelju njihova kapaciteta da se s pomoću njih ostvare posebni ciljevi djelovanja i rezultati, posebno uzimajući u obzir troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik neusklađenosti. To bi trebalo uključivati upotrebu jednokratnih iznosa, paušalnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koje nije povezano s troškovima, kako je navedeno u članku 125. stavku 1. Financijske uredbe.
- (74) Kako bi se osiguralo redovito praćenje i izvješćivanje, od samog bi početka trebalo uspostaviti ispravan okvir za praćenje djelovanja i rezultata Programa. Takvo bi se praćenje i izvješćivanje trebalo bi se temeljiti na pokazateljima kojima se mjere učinci djelovanja u okviru Programa u odnosu na unaprijed utvrđene osnovne vrijednosti.

⁴¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (75) U skladu sa stavcima 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma od 13. travnja 2016. o boljoj izradi zakonodavstva⁴² postoji potreba za evaluacijom ovog Programa na temelju informacija prikupljenih posebnim zahtjevima za praćenje, izbjegavajući pritom prekomjerne propise i administrativna opterećenja, osobito za države članice. Ti bi zahtjevi, prema potrebi, trebali uključivati mjerljive pokazatelje kao temelj za evaluaciju učinaka Programa na terenu.
- (76) Popis bolesti životinja i zoonoza koje ispunjavaju uvjete za financiranje u okviru hitnih mjera te za financiranje u okviru programa iskorjenjivanja, kontrole i nadzora trebalo bi utvrditi na temelju bolesti životinja iz dijela I. poglavlja 2. Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća⁴³, Direktive 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁴, Uredbe (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁵ i Uredbe (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁶.

⁴² SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

⁴³ Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”) (SL L 84, 31.3.2016., str. 1.).

⁴⁴ Direktiva 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza, o izmjeni Odluke Vijeća 90/424/EEZ i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 92/117/EEZ (SL L 325, 12.12.2003., str. 31.).

⁴⁵ Uredba (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o kontroli salmonela i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom (SL L 325, 12.12.2003., str. 1.).

⁴⁶ Uredba (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (SL L 147, 31.5.2001., str. 1.).

- (77) Kako bi se u obzir uzele situacije izazvane bolestima životinja koje imaju znatan utjecaj na uzgoj stoke ili trgovinu stokom, razvoj zoonoza koje predstavljaju prijetnju ljudima ili novi trendovi u području znanosti ili epidemiologije, kao i bolesti životinja, koje bi mogle predstavljati novu prijetnju za Uniju, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi s izmjenom popisa bolesti životinja i zoonoza. Kako bi se osigurala djelotvorna ocjena napretka Programa u postizanju njegovih ciljeva, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije u vezi s preispitivanjem ili dopunjavanjem pokazatelja za mjerenje ostvarenja posebnih ciljeva ako se to smatra potrebnim i za dopunu ove Uredbe odredbama o uspostavi okvira za praćenje i evaluaciju. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (78) U skladu s [*upućivanje treba prema potrebi ažurirati u skladu s novom odlukom o prekomorskim zemljama i područjima*: člankom 94. Odluke Vijeća 2013/755/EU⁴⁷] osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima (PZP) ispunjavaju uvjete za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili relevantno prekomorsko područje povezani.

⁴⁷ Odluka Vijeća 2013/755/EU od 25. studenoga 2013. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji („Odluka o prekomorskom pridruživanju”) (SL L 344, 19.12.2013., str. 1.).

(79) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁸, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2988/95⁴⁹, Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96⁵⁰ i Uredbom Vijeća (EU) 2017/1939⁵¹, financijski interesi Unije trebaju se štiti razmjernim mjerama, među ostalim i sprečavanjem, otkrivanjem, ispravljanjem i istragom nepravilnosti i prijevara, povratom izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, izricanjem administrativnih sankcija. Konkretno, u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 i Uredbom (Euratom, EZ) br. 2185/96 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) može provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, kako bi se ustanovilo je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti kojom se šteti financijskim interesima Unije. U skladu s Uredbom (EU) 2017/1939 Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) može provoditi istrage i kazneni progon za prijevare i druge nezakonite aktivnosti kojima se šteti financijskim interesima Unije, kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća⁵². U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili subjekt koji primaju sredstva Unije moraju u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti Komisiji, OLAF-u, EPPO-u u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939 i Europskom revizorskom sudu nužna prava i pristup te se pobrinuti da sve treće strane koje su uključene u izvršavanje sredstava Unije osiguraju jednakovrijedna prava.

⁴⁸ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.).

⁴⁹ Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

⁵⁰ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁵¹ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

⁵² Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

- (80) Horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije primjenjuju se na ovu Uredbu. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi i njima se prije svega određuje postupak za utvrđivanje i izvršenje proračuna putem bespovratnih sredstava, javne nabave, nagrada, neizravne provedbe te predviđaju provjere odgovornosti financijskih aktera. [Pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a odnose se i na zaštitu proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama jer je poštovanje vladavine prava ključan preduvjet za dobro financijsko upravljanje i učinkovito financiranje Unije.]
- (81) Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća⁵³ uređuje se obrada osobnih podataka koja se provodi u državama članicama u kontekstu ove Uredbe i pod nadzorom nadležnih tijela država članica. Uredbom (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁴ uređuje se obrada osobnih podataka koju provodi Komisija u okviru ove Uredbe i pod nadzorom Europskog nadzornika za zaštitu podataka. Svaka razmjena ili prijenos informacija od strane nadležnih tijela mora biti u skladu s pravilima o prijenosu osobnih podataka kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2016/679, a svaka razmjena ili prijenos informacija od strane Komisije mora biti u skladu s pravilima o prijenosu osobnih podataka kako je utvrđeno u Uredbi (EZ) br. 45/2001.

⁵³ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁵⁴ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

- (81a) Uredbom (EZ) br. 223/2009 uspostavljaju se pravila izrade statistike u skladu s načelom povjerljivosti statističkih podataka te u skladu s njom nacionalni statistički uredi, druga nacionalna tijela i Komisija (Eurostat) poduzimaju sve nužne mjere kako bi osigurali usklađenost načela i smjernica s obzirom na fizičku i logičku zaštitu povjerljivih podataka.
- (82) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe zbog prekogranične naravi uključenih pitanja ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog većeg potencijala djelovanja Unije oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (83) Program bi trebao osigurati i veću vidljivost i usklađenost unutarnjeg tržišta Unije, konkurentnost poduzeća, uključujući MSP-ove, i djelovanja povezana s europskom statistikom prema europskim građanima, poduzećima i upravama.

- (84) Uredbu (EU) br. 99/2013, Uredbu (EU) br. 1287/2013, Uredbu (EU) br. 254/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁵, Uredbu (EU) br. 258/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁶, Uredbu (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁷ i Uredbu (EU) br. 2017/826 trebalo bi staviti izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.
- (85) Primjereno je osigurati neometan prijelaz između programa u područjima konkurentnosti poduzeća i MSP-ova, zaštite potrošača, potrošača i krajnjih korisnika u području financijskih usluga, oblikovanja politika u području financijskih usluga, u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje i europske statistike, uspostavljenih Uredbom (EU) br. 1287/2013, Uredbom (EU) br. 254/2014, Uredbom (EU) 2017/826, Uredbom (EU) br. 258/2014, Uredbom (EU) br. 652/2014, Uredbom (EU) br. 99/2013 i ovog Programa, posebno u vezi s nastavkom višegodišnjih mjera i evaluacijom uspjeha dosadašnjih programa,

⁵⁵ Uredba (EU) br. 254/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o višegodišnjem programu za potrošače za razdoblje 2014. – 2020. i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1926/2006/EZ (SL L 84, 20.3.2014., str. 42.).

⁵⁶ Uredba (EU) br. 258/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o uspostavi programa Unije za podupiranje posebnih aktivnosti u području financijskog izvještavanja i revizije za razdoblje 2014. – 2020. i stavljanju izvan snage Odluke br. 716/2009/EZ (SL L 105, 8.4.2014., str. 1.)

⁵⁷ Uredba (EU) br. 652/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o utvrđivanju odredaba za upravljanje rashodima koji se odnose na prehrambeni lanac, zdravlje i dobrobit životinja te na biljno zdravstvo i biljni reproduksijski materijal, o izmjeni direktiva Vijeća 98/56/EZ, 2000/29/EZ i 2008/90/EZ, uredbi (EZ) br. 178/2002, (EZ) br. 882/2004 i (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća, Direktive 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 66/399/EEZ, 76/894/EEZ i 2009/470/EZ (SL L 189, 27.6.2014., str. 1.).

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja program za poboljšanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta i konkurentnosti poduzeća, posebno mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća, u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje, te programski okvir i okvir za financiranje razvoja, izrade i diseminacije europske statistike u smislu članka 13. Uredbe (EZ) br. 223/2009 („Program”).

Njome se određuju glavna područja i ciljevi predviđeni u Programu, proračun za razdoblje 2021. – 2027., oblici financiranja koje osigurava Unija i pravila za osiguravanje tog financiranja, kao i sustav upravljanja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) „operacije mješovitog financiranja” znači djelovanja financirana iz proračuna Unije, među ostalim u okviru mehanizama za mješovito financiranje u skladu s člankom 2. stavkom 6. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća („Financijska uredba”), u kojima se kombiniraju bespovratni oblici potpore i/ili financijski instrumenti iz proračuna Unije i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;
- (2) „europska statistika” znači statistika koja je razvijena, proizvedena i diseminirana u skladu s Uredbom (EZ) br. 223/2009;

- (3) „pravni subjekt” znači bilo koja fizička osoba ili pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s nacionalnim pravom, pravom Unije ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i koja može, djelujući u svoje ime, izvršavati prava i preuzimati obveze, ili subjekt bez pravne osobnosti u skladu s člankom 197. stavkom 2. točkom (c) Financijske uredbe;
- (4) „MSP-ovi” znači mikropoduzeća, mala i srednja poduzeća kako su definirana u Preporuci Komisije 2003/361/EZ u verziji od 6. svibnja 2003.;
- (5) „treća zemlja” znači zemlja koja nije članica Unije.

Članak 3.

Ciljevi Programa

1. Opći su ciljevi Programa sljedeći:

- (a) poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta, a posebno radi zaštite i osnaživanja građana, potrošača i poduzeća, posebno MSP-ova, osiguravanjem provedbe prava Unije, olakšavanjem pristupa tržištu, utvrđivanjem normi i promicanjem zdravlja ljudi, životinja i biljaka te dobrobiti životinja, uz istodobno poštovanje načelâ održivog razvoja; kao i unaprijediti suradnju među nadležnim tijelima država članica i između nadležnih tijela država članica i Komisije te decentraliziranih agencija Unije;
- (b) pružiti visokokvalitetnu, usporedivu, pravodobnu i pouzdanu europsku statistiku kojom se podupire osmišljavanje, praćenje i evaluacija svih politika Unije i pomaže tvorcima politika, poduzećima, akademskoj zajednici, građanima i medijima da donesu utemeljene odluke i aktivno sudjeluju u demokratskom procesu.

2. Posebni su ciljevi Programa sljedeći:

- (a) povećati učinkovitost unutarnjeg tržišta, među ostalim u svjetlu digitalne transformacije, olakšati sprečavanje i uklanjanje neopravdanih ili nerazmjernih prepreka, sprečavanje neopravdanog nejednakog postupanja prema sudionicima na tržištu, podupirati razvoj, provedbu i izvršavanje zakonodavstva Unije u područjima unutarnjeg tržišta robe i usluga, javne nabave, nadzora tržišta, kao i u područjima prava trgovačkih društava, ugovornog i izvanugovornog prava, sprečavanja pranja novca, slobodnog kretanja kapitala, financijskih usluga i tržišnog natjecanja, uključujući razvoj alata za upravljanje usmjerenih na korisnika;
- (b) jačati konkurentnost MSP-ova i postići dodatnost na razini Unije mjerama čiji je cilj:
 - i. pružati različite oblike potpore MSP-ovima, među ostalim u sektoru turizma,
 - ii. olakšati pristup tržištima, uključujući internacionalizaciju MSP-ova,
 - iii. promicati povoljnije poslovno okruženje za MSP-ove,
 - iv. podupirati konkurentnost sektorâ,
 - v. promicati modernizaciju industrije,
 - vi. podupirati razvoj industrijskih lanaca vrijednosti te
 - vii. promicati poduzetništvona razmjeran način;

- (c) osiguravati djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta putem postupaka normizacije kojima se:
 - i. omogućuje financiranje europske normizacije i sudjelovanja dionika u uspostavi europskih normi;
 - ii. podupire razvoj visokokvalitetnih međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i revizije, olakšava njihova integracija u pravo Unije i promiču inovacije i razvoj najboljih praksi u korporativnom izvješćivanju;
- (d) promicati interese potrošača i osigurati visoku razinu zaštite potrošača i sigurnosti proizvoda:
 - i. pružanjem pomoći potrošačima, poduzećima i civilnom društvu te njihova osnaživanja i obrazovanja; osiguravanjem visoke razine zaštite potrošača, održive potrošnje i sigurnosti proizvoda, posebno podupiranjem nadležnih tijela za izvršavanje zakonodavstva i organizacija predstavnika potrošača, aktivnosti suradnje i aktivnosti poboljšanja suradnje među nadležnim tijelima uz pridavanje posebne pozornosti ranjivim potrošačima; osiguravanjem da se interesi potrošača u digitalnom svijetu uzmu u obzir na odgovarajući način; osiguravanjem da svi potrošači imaju pristup pravnoj zaštiti; pružanjem odgovarajućih informacija o tržištima i potrošačima;
 - ii. jačanjem sudjelovanja potrošača, drugih krajnjih korisnika financijskih usluga i civilnog društva pri oblikovanju politika u području financijskih usluga; promicanjem boljeg razumijevanja financijskog sektora;
- (e) doprinositi visokoj razini zdravlja ljudi, životinja i bilja u području bilja, životinja, hrane i hrane za životinje, uključujući sprečavanjem, otkrivanjem i iskorjenjivanjem bolesti životinja i organizama štetnih za bilje te podupirati poboljšanje dobrobiti životinja, borbu protiv antimikrobne rezistencije, kao i održivu proizvodnju i potrošnju hrane;

- (f) pravodobno, nepristrano i troškovno učinkovito izrađivati i priopćavati visokokvalitetnu europsku statistiku u skladu s kriterijima kvalitete iz članka 12. stavka 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009, s pomoću ojačanog Europskog statističkog sustava iz članka 4. Uredbe (EZ) br. 223/2009 i pojačanih partnerstava s Europskim statističkim sustavom te sa svim relevantnim vanjskim stranama, upotrebom višestrukih izvora podataka, metoda napredne analize podataka, pametnih sustava i digitalnih tehnologija.

Članak 4.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje 2021. – 2027. iznosi [4 088 580 000 EUR u tekućim cijenama].
2. U okviru iznosa iz stavka 1., sljedeći okvirni iznosi dodjeljuju se za sljedeće ciljeve:
 - (a) [1 000 000 000] EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (b);
 - (b) [188 000 000] EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i.;
 - (c) [1 680 000 000] EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e);
 - (d) [552 000 000] EUR za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f).
3. Do 5 % iznosa iz stavka 1. može se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa, posebno s obzirom na aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, kao i upotrebe mreža informacijske tehnologije usmjerenih na obradu i razmjenu informacija te upotrebu i razvoj alata informacijske tehnologije.

4. Za cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) proračunske obveze za djelovanja koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti tijekom nekoliko godina na godišnje obroke.
5. Odstupajući od članka 111. stavka 2. Financijske uredbe, Komisija izvršava proračunsku obvezu za bespovratna sredstva dodijeljena za veterinarske i fitosanitarne hitne mjere u okviru posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe nakon procjene zahtjeva za plaćanje koje su podnijele države članice.
6. Sredstva dodijeljena državama članicama na temelju podijeljenog upravljanja mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog članka. Ta se sredstva u najvećoj mogućoj mjeri upotrebljavaju u korist dotične države članice.

Članak 5.

Treće zemlje pridružene Programu

Program je otvoren za sljedeće treće zemlje:

- (a) članice Europskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA) koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (EGP) u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o EGP-u;
- (b) zemlje pristupnice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidate u skladu s općim načelima i općim uvjetima njihova sudjelovanja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i njih;

- (c) zemlje na koje se odnosi europska politika susjedstva u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (d) [...]treće zemlje u skladu s uvjetima iz posebnih sporazuma o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem programu Unije ako se tim sporazumom:
- i. osigurava pravedna ravnoteža u pogledu doprinosa i koristi koje ostvaruje treća zemlja koja sudjeluje u programima Unije;
 - ii. utvrđuju uvjeti za sudjelovanje u programima, uključujući izračun financijskih doprinosa za pojedinačne programe i njihove administrativne troškove;
 - iii. na treću zemlju ne prenose ovlasti donošenja odluka o programu;
 - iv. jamči da Unija ima pravo osigurati dobro financijsko upravljanje i štititi svoje financijske interese.

Doprinosi iz točke ii. smatraju se namjenskim prihodima u skladu s člankom [21. stavkom 5.] Financijske uredbe.]

Članak 6.

Provedba i oblici EU-ova financiranja

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili neizravnog upravljanja s tijelima navedenima u članku 62. stavku 1. točki (c) Financijske uredbe.
2. Programom se može omogućiti financiranje u bilo kojem obliku navedenom u Financijskoj uredbi, posebice u obliku bespovratnih sredstava, nagrada i javne nabave. Njime se može omogućiti financiranje i u obliku financijskih instrumenata u okviru operacija mješovitog financiranja.
3. Doprinosima mehanizmu uzajamnog osiguranja mogu se pokriti rizici povezani s osiguranjem povrata sredstava koje primatelji duguju te se oni smatraju dostatnim jamstvom u okviru Financijske uredbe. Primjenjuju se odredbe iz [članka X.] Uredbe XXX [sljednika Uredbe o Jamstvenom fondu]⁵⁸.

⁵⁸ [dodati]

POGLAVLJE II.

BESPOVRATNA SREDSTVA

Članak 7.

Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.

Članak 8.

Prihvatljiva djelovanja

1. Samo djelovanja kojima se provode ciljevi navedeni u članku 3. prihvatljiva su za financiranje.
2. Posebno su prihvatljiva sljedeća djelovanja za provedbu ciljeva iz članka 3.:
 - (a) stvaranje odgovarajućih uvjeta za osnaživanje svih sudionika unutarnjeg tržišta, uključujući poduzeća, građane i potrošače, civilno društvo i javna tijela transparentnim informacijama i kampanjama za podizanje osviještenosti, razmjenom najboljih praksi, promicanjem dobrih praksi, razmjenom i širenjem stručnog znanja te znanja i organizacije u pogledu osposobljavanja; u takva djelovanja, provedena postojećim mrežama kao što su SOLVIT i Europska mreža centara za zaštitu potrošača, prema potrebi su uključene treće zemlje radi promicanja vrijednosti, pravila i standarda EU-a;
 - (b) osiguravanje mehanizama za građane, potrošače, krajnje korisnike, civilno društvo i predstavnika poduzeća iz Unije da doprinose političkim raspravama, politikama i procesu donošenja odluka, posebno podupiranjem funkcioniranja predstavničkih organizacija na nacionalnoj razini i na razini Unije;

- (c) jačanje kapaciteta, olakšavanje i koordinacija zajedničkih djelovanja među državama članicama i među nadležnim tijelima država članica i između nadležnih tijela država članica i Komisije, decentraliziranih agencija Unije i tijela trećih zemalja;
 - (d) potpora djelotvornom osiguravanju provedbe i modernizaciji pravnog okvira Unije i njegovoj brznoj prilagodbi okruženju koje se stalno mijenja i praksama trećih zemalja, među ostalim prikupljanjem podataka i analizama; istraživanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta, studije, evaluacije i preporuke o politikama; organizacija demonstracijskih aktivnosti i pilot-projekata; komunikacijske aktivnosti; razvoj namjenskih informatičkih alata kojima se osigurava transparentno i učinkovito funkcioniranje unutarnjeg tržišta te suzbijanje i sprečavanje prijevara na internetu.
3. Sljedeća djelovanja kojima se provodi posebni cilj naveden u članku 3. stavku 2. točki (b) prihvatljiva su za financiranje:
- (a) pružanje različitih oblika potpore MSP-ovima, uključujući informacije, mentorstvo, osposobljavanje, obrazovanje, mobilnost, prekograničnu suradnju ili savjetodavne usluge;
 - (b) olakšavanje pristupa MSP-ova tržištima u Uniji i izvan nje, pružanje potpore pri njihovom suočavanju s globalnim i društvenim izazovima i poslovnom internacionalizacijom te jačanje vodećeg položaja industrije Unije u globalnim lancima vrijednosti;
 - (ba) podupiranje Europske poduzetničke mreže (EEN) u pružanju integriranih usluga poslovne podrške MSP-ovima iz Unije koji žele istražiti mogućnosti na unutarnjem tržištu i u trećim zemljama; EEN-om se može koristiti i za pružanje usluga u ime drugih programa Unije, poput programa Obzor Europa, uključujući savjetodavne usluge ili usluge izgradnje kapaciteta; usluge koje EEN pruža u ime drugih programa financiraju se iz tih programa; provedba EEN-a provodi se u bliskoj suradnji s državama članicama kako bi se izbjeglo dupliciranje aktivnosti u skladu s načelom supsidijarnosti;

- (c) uklanjanje tržišnih prepreka, administrativnog opterećenja i stvaranje povoljnog poslovnog okruženja kako bi se MSP-ove osnažilo da ostvare koristi od unutarnjeg tržišta;
 - (d) olakšavanje rasta poduzeća, uključujući razvoj tehničkih, digitalnih i poduzetničkih vještina, razvoj proizvoda, digitalizaciju i industrijsku transformaciju u proizvodnim i uslužnim sektorima;
 - (e) podupiranje konkurentnosti poduzeća i cijelih sektora gospodarstva te podupiranje MSP-ova u uvođenju kreativnosti i inovacija, usvajanju novih poslovnih modela i suradnji u području lanca vrijednosti strateškim povezivanjem ekosustava i klastera, uključujući zajedničku klastersku inicijativu;
 - (f) poticanje poduzetničkog poslovnog okruženja i poduzetničke kulture, uključujući program mentorstva za nove poduzetnike te podupiranje novoosnovanih poduzeća, poslovne održivosti i rastućih poduzeća.
4. Za financiranje su prihvatljiva djelovanja utvrđena u člancima 15. i 16. Uredbe (EU) br. 1025/2012 i provedba posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke i. ove Uredbe.
5. Za financiranje su prihvatljiva djelovanja kojima se pruža potpora za aktivnosti usmjerene na razvoj, primjenu, ocjenjivanje i praćenje međunarodnih standarda u području financijskog izvještavanja i revizije te nadzor nad tim postupcima utvrđivanja standarda i provedbu posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke ii.
6. Djelovanja utvrđena u Prilogu I. kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) prihvatljiva su za financiranje.
7. Djelovanja utvrđena u Prilogu II. kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) prihvatljiva su za financiranje.

Članak 9.

Prihvatljivi subjekti

1. Osim kriterija iz članka 197. Financijske uredbe primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti iz stavaka od 2. do 7. ovog članka.
2. Uz uvjete prihvatljivosti utvrđene u stavcima od 3. do 7., u okviru Programa prihvatljivi su sljedeći subjekti:
 - (a) pravni subjekti osnovani u jednoj od sljedećih zemalja:
 - i. državi članici ili prekomorskoj zemlji ili području koje je s njome povezano;
 - ii. trećoj zemlji pridruženoj Programu u skladu s člankom 5.;
 - (b) svaki pravni subjekt osnovan u skladu s pravom Unije ili svaka međunarodna organizacija;
 - (c) pravni subjekti osnovani u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu iznimno su prihvatljivi za sudjelovanje, pod uvjetom da se djelovanjem nastoje ostvariti ciljevi Programa i da se aktivnostima izvan Unije doprinosi djelotvornosti intervencija koje se provode na područjima država članica na koje se Ugovori primjenjuju.
3. Pravni subjekti osnovani u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu mogu sudjelovati u sljedećim djelovanjima:
 - (a) djelovanjima kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (b);
 - (b) djelovanjima za potporu zaštite potrošača kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i.

Subjekti koji sudjeluju u djelovanjima iz točaka (a) i (b) nemaju pravo primati financijske doprinose Unije, osim ako je to bitno za Program, posebno u smislu konkurentnosti i pristupa tržištima za poduzeća Unije ili u smislu zaštite potrošača koji borave u Uniji. Ta se iznimka ne primjenjuje na subjekte koji ostvaruju dobit.

4. Za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke i. ove Uredbe prihvatljivi su subjekti navedeni u člancima 15. i 16. Uredbe (EU) br. 1025/2012.
5. Za djelovanja kojima se podupire zaštita potrošača i provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i. te koja se odnose na Europsku mrežu centara za zaštitu potrošača prihvatljiva su sljedeća tijela:
 - (a) tijelo koje je imenovala država članica ili treća zemlja iz članka 5. koje je neprofitno tijelo odabrano u transparentnom postupku;
 - (b) javno tijelo.
6. Treće zemlje, bez obzira na to jesu li pridružene Programu, prihvatljive su za sljedeća djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e):
 - (a) mjere zaštite poduzete u slučaju izravne prijetnje stanju zdravlja u Uniji kao rezultat pojave ili razvoja, na području treće zemlje ili države članice, jedne od bolesti životinja i zoonoza navedenih u Prilogu III. ili jednog od organizama štetnih za bilje navedenih u programu rada iz članka 16.;
 - (b) mjere zaštite ili druge relevantne aktivnosti poduzete u svrhu potpore stanju zdravlja bilja u Uniji.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 20. radi izmjene Priloga III. ako je potrebno uzeti u obzir pojavu bolesti životinja i zoonoza koje nisu obuhvaćene pravnim aktima Unije navedenima u ovom Prilogu.

Osim u slučaju bolesti životinja i organizama štetnih za bilje koji imaju znatan učinak na Uniju, nepridružene bi zemlje u načelu trebale same financirati svoje sudjelovanje u djelovanjima iz točaka (a) i (b).

7. Za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe prihvatljivi su sljedeći pravni subjekti:
- (a) nacionalni statistički uredi i druga nacionalna tijela kako je navedeno u članku 5. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009;
 - (b) za djelovanja kojima se podupiru mreže suradnje, kako je navedeno u članku 15. Uredbe (EZ) br. 223/2009, druga tijela koja djeluju u području statistike koja nisu tijela iz točke (a) ovog stavka;
 - (c) neprofitni subjekti koji su neovisni o sektorskim, komercijalnim i ekonomskim ili drugim sukobljenim interesima i za primarne ciljeve i aktivnosti imaju promicanje i potporu provedbe Kodeksa prakse europske statistike iz članka 11. Uredbe (EZ) br. 223/2009 ili provedbu novih metoda izrade europske statistike čiji je cilj povećanje učinkovitosti i poboljšanje kvalitete na razini Unije.

Članak 10.

Imenovani korisnici

Sljedećim se subjektima mogu dodijeliti bespovratna sredstva u okviru Programa bez poziva na podnošenje prijedloga:

- (a) za djelovanja u području nadzora tržišta kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) ove Uredbe, tijelima za nadzor tržišta država članica kako su navedena u članku 17. Uredbe (EZ) br. 765/2008 i članku 11. [Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila i postupaka za poštovanje i provedbu zakonodavstva Unije o usklađivanju u području proizvoda]⁵⁹;

⁵⁹ COM(2017) 795 final.

- (b) za djelovanja u području akreditacije i nadzora tržišta kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) ove Uredbe, tijelu priznatom u skladu s člankom 14. Uredbe (EZ) br. 765/2008 za obavljanje aktivnosti iz članka 32. Uredbe (EZ) br. 765/2008;
- (c) za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke i. ove Uredbe, subjektima iz članaka 15. i 16. Uredbe (EU) br. 1025/2012;
- (d) za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke ii., Europskoj savjetodavnoj skupini za financijsko izvještavanje (EFRAG), Zakladi za međunarodne standarde financijskog izvještavanja i Odboru za nadzor javnog interesa (PIOB);
- (e) za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i. u vezi sa zastupanjem interesa potrošača na razini Unije, *Bureau Européen des Unions de Consommateurs* (BEUC) i Europskom udruženju za koordinaciju zastupanja potrošača u standardizaciji (ANEC) pod uvjetom da nemaju sukobljene interese te da putem svojih članova zastupaju interese potrošača u Uniji u najmanje dvjema trećinama država članica;
- (f) za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke ii., organizacijama Finance Watch i Better Finance pod sljedećim uvjetima koji se procjenjuju na godišnjoj razini:
 - i. subjekti ostaju nevladine, neprofitne organizacije, neovisne o sektorskim, komercijalnim ili ekonomskim interesima;
 - ii. nemaju sukobljenih interesa i putem svojih članova zastupaju interese potrošača Unije i drugih krajnjih korisnika u području financijskih usluga;

- (g) za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe;
- i. nadležnim tijelima država članica i njihovim povezanim subjektima, referentnim laboratorijima Europske unije iz članaka 92., 95. i 97. Uredbe (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća⁶⁰, referentnim centrima Europske unije iz članka 29. Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća⁶¹, nacionalnim referentnim laboratorijima za zdravlje bilja, nacionalnim referentnim laboratorijima za zdravlje životinja i međunarodnim organizacijama;
- ii. samo u slučaju djelovanja opisanih u članku 9. stavku 6. točkama (a) i (b) ove Uredbe, trećim zemljama bez obzira na to jesu li pridružene Programu;
- (h) za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe nacionalnim statističkim uredima i drugim nacionalnim tijelima iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009.

⁶⁰ Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).

⁶¹ Uredba (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zootehničkim i genealoškim uvjetima za uzgoj uzgojno valjanih životinja čistih pasmina, uzgojno valjanih hibridnih svinja i njihovih zametnih proizvoda i trgovinu njima kao i za njihov ulazak u Uniju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 652/2014, direktiva Vijeća 89/608/EEZ i 90/425/EEZ i stavljanju izvan snage određenih akata u području uzgoja životinja („Uredba o uzgoju životinja”) (SL L 171, 29.6.2016., str. 66.).

Članak 11.

Odbori za evaluaciju

Jedan ili više odbora za evaluaciju djelovanja kojima se provodi posebni cilj ili ciljevi iz članka 3. stavka 2. mogu se sastojati u cijelosti ili djelomično od vanjskih stručnjaka.

Članak 12.

Pravila o sufinanciranju

1. Za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) ove Uredbe u odnosu na tijela za nadzor tržišta država članica i trećih zemalja pridruženih Programu te s obzirom na objekte Unije za ispitivanje iz članka 20. [Prijedloga uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila i postupaka za poštovanje i provedbu zakonodavstva Unije o usklađivanju u području proizvoda], Programom se može financirati do 100 % prihvatljivih troškova djelovanja, pod uvjetom da se ne krši načelo sufinanciranja kako je definirano u članku 190. Financijske uredbe.
2. Za bespovratna sredstva dodijeljena Odboru za nadzor javnog interesa (PIOB) koji provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke ii., ako financiranje Međunarodne federacije računovođa (IFAC) u određenoj godini dosegne više od dvije trećine ukupnoga godišnjeg financiranja, godišnji doprinos za tu godinu ograničen je na najviši iznos naveden u programu rada iz članka 16. stavka 1.
- 2.a Za bespovratna sredstva dodijeljena ANEC-u kako je navedeno u članku 10. točki (e) ove Uredbe, Programom se može financirati do 95 % prihvatljivih troškova.
3. Za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe, Programom se može financirati do 100 % prihvatljivih troškova, pod uvjetom da se ne krši načelo sufinanciranja kako je definirano u članku 190. Financijske uredbe.

Za djelovanja iz Priloga I. točaka 1. i 2. stopa sufinanciranja koja se primjenjuje u pravilu iznosi najmanje 50 % prihvatljivih troškova. Primjenjuju se sljedeće iznimke:

- (a) Stopa se povećava na 75 % prihvatljivih troškova u odnosu na:
 - i. prekogranične aktivnosti koje zajedno provode dvije države članice ili više njih s ciljem kontrole, sprečavanja ili iskorjenjivanja organizama štetnih za bilje ili bolesti životinja;
 - ii. države članice čiji bruto nacionalni dohodak po stanovniku na temelju najnovijih podataka Eurostata iznosi manje od 90 % prosjeka Unije.
 - (b) Maksimalna stopa može se povećati na 100 % prihvatljivih troškova kad se aktivnosti koje imaju korist od doprinosa Unije odnose na sprečavanje i kontrolu ozbiljnih rizika za zdravlje ljudi, bilja i životinja u Uniji te:
 - i. kad je njihov cilj izbjegavanje ljudskih žrtava ili velikih gospodarskih poremećaja u Uniji kao cjelini;
 - ii. kad predstavljaju posebne mjere koje su prijeko potrebne za Uniju kao cjelinu kako je utvrdila Komisija u programu rada donesenom u skladu s člankom 16.; ili
 - iii. kad su provedene u trećim zemljama.
 - (c) S pomoću Stalnog odbora za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje stopa sufinanciranja može se preispitati s obzirom na raspoloživost proračunskih sredstava, nedostatnu provedbu programa ili hitne mjere ili postupno ukidanje sufinanciranja djelovanja protiv bolesti životinja ili organizama štetnih za bilje.
4. Za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe, Programom se može financirati do 95 % prihvatljivih troškova djelovanja kojima se podupiru mreže suradnje, kako su navedene u članku 15. Uredbe (EZ) br. 223/2009.

Članak 13.

Prihvatljivi troškovi povezani s programima i hitnim mjerama

1. Za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) troškovi koji nastaju za mjere iz Priloga I. točaka 2.1.a1. i 2.1.a2. u pogledu provedbe programâ mogu biti prihvatljivi za bespovratna sredstva ako ispunjavaju kriterije iz članka 186. Financijske uredbe.
2. Uz kriterije navedene u članku 186. Financijske uredbe, sljedeći kriteriji prihvatljivosti troškova primjenjuju se za hitne mjere iz Priloga I. točaka 1.4.1. i 1.4.2. kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) ove Uredbe:
 - (a) u skladu s člankom 193. stavkom 2. točkom (b) Financijske uredbe troškovi su prihvatljivi prije datuma početka provedbe aktivnosti;
 - (b) takvi troškovi mogu biti prihvatljivi i kao posljedica poduzimanja mjera povezanih sa sumnjom na pojavu bolesti ili prisutnost štetnog organizma, pod uvjetom da je ta pojava ili prisutnost naknadno potvrđena.

Troškovi iz točke (a) ovog stavka, koji će se utvrditi u posebnome programu rada donesenom u skladu s člankom 16., prihvatljivi su od datuma obavijesti Komisiji o pojavi bolesti ili prisutnosti štetnog organizma.

Kumulativno, komplementarno i kombinirano financiranje

1. Za djelovanje za koje je primljen doprinos u okviru drugog programa Unije može se dobiti doprinos i iz Programa, pod uvjetom da ti doprinosi ne pokrivaju iste troškove. Na svaki doprinos djelovanju primjenjuju se pravila programa Unije koji ga daje. Kumulativno financiranje ne prelazi ukupne prihvatljive troškove djelovanja te se potpora iz različitih programa Unije može izračunati na proporcionalnoj osnovi u skladu s dokumentima kojima se utvrđuju uvjeti za potporu.
2. (Djelovanja za koja je dodijeljen Pečat izvrsnosti u okviru Obzora 2020. ili Obzora Europa ili koja ispunjavaju sljedeće kumulativne, usporedive uvjete:
 - (a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedloga u okviru Programa;
 - (b) usklađena su s minimalnim zahtjevima u pogledu kvalitete tog poziva na podnošenje prijedloga;
 - (c) ne mogu se financirati na temelju tog poziva na podnošenje prijedloga zbog proračunskih ograničenja

mogu primiti potporu Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda, Europskog socijalnog fonda plus ili Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, u skladu s člankom [67.] stavkom 5. Uredbe (EU) XX [Uredba o zajedničkim odredbama] i člankom [8.] Uredbe (EU) XX [Financiranje, upravljanje i praćenje zajedničke poljoprivredne politike], pod uvjetom da su ta djelovanja u skladu s ciljevima dotičnog programa. Primjenjuju se pravila fonda iz kojeg se pruža potpora.)⁶²

⁶² Rasprave o toj odredbi još su u tijeku u drugim pripremnim tijelima Vijeća. Zaključak o stavku 2. stoga u ovoj fazi nije moguć.

3. Operacija može primati potporu iz jednog ili više programa Unije. U takvim se slučajevima rashodi prijavljeni u zahtjevu za plaćanje ne navode u zahtjevu za plaćanje za drugi program.
4. Iznos rashoda koji se unose u zahtjev za plaćanje može se izračunati za svaki dotični program na proporcionalnoj osnovi, u skladu s dokumentom kojim se utvrđuju uvjeti za potporu.

POGLAVLJE III.

OPERACIJE MJEŠOVITOG FINANCIRANJA

Članak 15.

Operacije mješovitog financiranja

Operacije mješovitog financiranja iz ovog Programa provode se u skladu s [Uredbom o fondu InvestEU] i glavom X. Financijske uredbe.

POGLAVLJE IV.

PLANIRANJE, PRAĆENJE, PROVEDBA I KONTROLA

Članak 16.

Provedba Programa

1. Program se provodi prema programima rada iz članka 110. Financijske uredbe. Svaki od posebnih ciljeva iz ove Uredbe provodi se godišnjim ili višegodišnjim programom rada. Međutim, ako se mogu ostvariti sinergije među posebnim ciljevima, potrebne odredbe mogu se provesti u zajedničkom programu rada.

Kako bi se osigurala provedba Programa, Komisiji se dodjeljuju provedbene ovlasti za donošenje programa rada. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s postupkom iz članka 21.

U programu rada detaljno se navode:

- (a) ciljevi svakog djelovanja, koji su u skladu s općim i posebnim ciljevima iz članka 3., indikativna proračunska omotnica za svaki od oblika financiranja iz članka 6., ukupan iznos za sva djelovanja i okvirni raspored provedbe;
- (b) za bespovratna sredstva, osnovni kriteriji za ocjenjivanje, koji se određuju kako bi se na najbolji mogući način postigli ciljevi programa, te najveća stopa sufinanciranja.

U programima rada navodi se, ako je primjenjivo, cjelokupni iznos namijenjen operacijama mješovitog financiranja.

- 1.a Komisija provedbenim aktima donosi programe rada za provedbu posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (b). Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom iz članka 21. stavka 1.
- 1.b Komisija provedbenim aktima donosi programe rada za provedbu posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom iz članka 21. stavka 2.
- 2. Komisija provedbenim aktima donosi programe rada za provedbu posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (e) kako je navedeno članku 8. stavku 2. i Prilogu I. do 30. travnja godine koja prethodi njihovoj provedbi, pod uvjetom da je usvojen nacrt proračuna. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 21. stavka 3.

3. Odstupajući od stavka 1. ovog članka, djelovanja utvrđena u Prilogu II. ovoj Uredbi kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe provode se u skladu s člancima 13., 14. i 17. Uredbe (EZ) br. 223/2009, uključujući inicijative u vezi s preispitivanjem prioriteta, i to bliskom i koordiniranom suradnjom unutar Europskog statističkog sustava.

Članak 17.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarivanju posebnih ciljeva iz članka 3. stavka 2. navedeni su u Prilogu IV.
2. Kako bi se osigurala djelotvorna procjena napretka Programa u ostvarenju njegovih ciljeva, Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 20. kako bi prema potrebi preispitala ili nadopunila pokazatelje iz Priloga IV. i kako bi dopunila ovu Uredbu odredbama o uspostavljanju okvira za praćenje i evaluaciju.
3. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da se podaci za praćenje provedbe Programa i rezultati prikupljaju djelotvorno, učinkovito i pravodobno. U tu svrhu uvode se razmjerne obveze izvješćivanja za korisnike sredstava Unije i, ako je potrebno, države članice.

Članak 18.

Evaluacija

1. Evaluacije se provode pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir tijekom postupka odlučivanja.
2. Privremena evaluacija Programa provodi se nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa i najmanje šest mjeseci prije podnošenja novog prijedloga programa za razdoblje sljedećega višegodišnjeg financijskog okvira.
3. Za djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (c) podtočke ii. Komisija priprema godišnje izvješće o radu Zaklade za međunarodne standarde financijskog izvještavanja s obzirom na razvoj međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, o radu Odbora za nadzor javnog interesa (PIOB) i o radu Europske savjetodavne skupine za financijsko izvještavanje (EFRAG). Komisija dostavlja izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.
4. U skladu s člankom 13. Uredbe (EZ) br. 223/2009 Komisija se obraća Odboru za Europski statistički sustav (ESSC) radi dijela privremene i završne evaluacije koji se odnosi na djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe prije njihova donošenja i podnošenja Europskom parlamentu i Vijeću.

Komisija se obraća Europskom savjetodavnom odboru za statistiku radi dijela završne evaluacije koji se odnosi na djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f) ove Uredbe prije njihova donošenja i podnošenja Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Na kraju provedbe Programa, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja iz članka 1., Komisija provodi završnu evaluaciju Programa.
6. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe i preporuke Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 19.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako u Programu treća zemlja sudjeluje na temelju odluke u skladu s međunarodnim sporazumom ili drugim pravnim instrumentom, treća je zemlja dužna dodijeliti potrebna prava i dati potreban pristup kako bi odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i Europski revizorski sud mogli u potpunosti izvršavati svoje nadležnosti. Kad je riječ o OLAF-u, ta prava uključuju pravo na provođenje istraga, uključujući provjere i inspekcije na terenu, propisane u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013 o istragama koje provodi OLAF.

Članak 20.

Postupak delegiranja

1. Ovlašt za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlašt za donošenje delegiranih akata iz članka 9. i 17. dodjeljuje se Komisiji do 31. prosinca 2028.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlašt iz članaka 9. i 17. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlašt koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članaka 9. i 17. stupa na snagu ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 21.

Postupak Odbora

1. S obzirom na posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (b) Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. S obzirom na posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (d) podtočke i. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. S obzirom na posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) Komisiji pomaže Stalni odbor za bilje, životinje, hranu i hranu za životinje osnovan na temelju članka 58. Uredbe (EZ) br. 178/2002. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

Kada se mišljenje odbora treba dobiti pisanim postupkom, navedeni postupak završava bez rezultata kada u roku za davanje mišljenja to odluči predsjednik odbora ili to zahtijeva obična većina članova odbora.

Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

POGLAVLJE V.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 22.

Informiranje, priopćavanje i promidžba

1. Korisnici sredstava Unije priznaju porijeklo i jamče vidljivost financiranja Unije (posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata) pružajući relevantne informacije različitoj publici, uključujući medije i javnost.
2. Komisija provodi aktivnosti obavješćivanja i priopćivanja u pogledu Programa, djelovanja i rezultata. Financijski izvori dodijeljeni Programu također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se odnose na ciljeve navedene u članku 3.
3. Komisija (Eurostat) provodi aktivnosti informiranja i priopćavanja koje se odnose na provedbu posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (f), uključujući djelovanja i rezultate koji se odnose na pripremu, izradu i diseminaciju europske statistike u skladu sa statističkim načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 223/2009.

Članak 23.

Stavljanje izvan snage

Uredbe (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014, (EU) br. 258/2014, (EU) br. 652/2014 i (EU) 2017/826 stavljaju se izvan snage s učinkom od 1. siječnja 2021.

Članak 24.

Prijelazne odredbe

1. Ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu dotičnih djelovanja do njihova zaključenja, na temelju uredbi (EU) br. 99/2013, (EU) br. 1287/2013, (EU) br. 254/2014, (EU) br. 258/2014, (EU) br. 652/2014 i (EU) 2017/826 koje se nastavljaju primjenjivati na dotična djelovanja do njihova zaključenja.
2. Financijskom omotnicom za Program mogu se pokriti i troškovi tehničke i administrativne pomoći potrebne radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih u skladu s prethodnim programima uspostavljenima aktima iz stavka 1.
3. Odobrena sredstva mogu se prema potrebi unijeti u proračun nakon 2027. za pokrivanje troškova predviđenih u članku 4. stavku 3. kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027.

Članak 25.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021. Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament

Za Vijeće

Predsjednik

Predsjednik

PRILOG I.

Prihvatljiva djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e)

Sljedeća djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) prihvatljiva su za financiranje:

1. Hitne veterinarske i fitosanitarne mjere

- 1.1. Hitne veterinarske i fitosanitarne mjere koje treba poduzeti kao rezultat službene potvrde pojave jedne od bolesti životinja ili zoonoza navedenih u Prilogu III. ili službene potvrde prisutnosti organizama štetnih za bilje ili ako postoji izravna prijetnja stanju zdravlja ljudi, životinja ili bilja u Uniji.

Mjere iz prvog stavka provode se odmah, a njihova se primjena usklađuje s odredbama relevantnog prava Unije.

- 1.2. U pogledu hitnih fitosanitarnih slučajeva države članice poduzimaju sljedeće mjere protiv izbijanja zaraze štetnim organizmima na određenom području:

- (a) mjere za iskorjenjivanje i sprečavanje karantenskog štetnog organizma Unije koje poduzima nadležno tijelo države članice u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća⁶³ ili u skladu s mjerama Unije donesenima u skladu s člankom 28. stavkom 1. ili 3. te Uredbe;

⁶³ Uredba (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317, 23.11.2016., str. 4.).

- (b) mjere za iskorjenjivanje i sprečavanje štetnog organizma koji nije uvršten na popis karantenskih štetnih organizama Unije koje poduzima nadležno tijelo države članice u skladu s člankom 29. stavkom 1., člankom 30. stavkom 1. ili 4. Uredbe (EU) 2016/2031 i koji se može smatrati karantenskim štetnim organizmom Unije u skladu s kriterijima iz tih članaka te Uredbe;
- (c) dodatne zaštitne mjere poduzete protiv širenja štetnog organizma, protiv kojeg su donesene mjere Unije u skladu s člankom 28. stavkom 1. i člankom 30. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/2031, osim mjera za iskorjenjivanje i sprečavanje iz točaka (a) i (b) ove točke, ako su te mjere nužne kako bi se Unija zaštitila od daljnjeg širenja toga štetnog organizma.

1.3. Financiranje Unije može se osigurati i za sljedeće mjere:

- 1.3.1. zaštitne mjere ili mjere za sprečavanje poduzete u slučaju izravne prijetnje stanju zdravlja u Uniji kao rezultat pojave ili razvoja, na državnom području treće zemlje, države članice ili PZP-a, jedne od životinjskih bolesti i zoonoza navedenih u Prilogu III., kao i zaštitne mjere ili druge relevantne aktivnosti koje se poduzimaju kao potpora stanju zdravlja bilja u Uniji;
- 1.3.2. mjere iz ovog Priloga koje provode dvije države članice ili više njih, a koje blisko surađuju kako bi kontrolirale izbijanje bolesti životinja ili pojavu organizama štetnih za bilje;
- 1.3.3. uspostava zaliha bioloških proizvoda namijenjenih kontroli bolesti životinja i zoonoza navedenih u Prilogu III. ako Komisija, na zahtjev države članice, smatra da je uspostava tih zaliha potrebna u toj državi članici;
- 1.3.4. uspostava zaliha bioloških proizvoda ili stjecanje doza cjepiva ako pojava ili razvoj u trećoj zemlji ili državi članici jedne od bolesti životinja i zoonoza iz Priloga III. može predstavljati prijetnju Uniji.

1.4. Prihvatljivi troškovi

1.4.1. Hitne veterinarske mjere

Sljedeći troškovi koji nastaju za države članice provedbom mjera iz članka 3. stavka 2. točke (e) mogu biti prihvatljivi za financiranje u skladu s tim stavkom:

- (a) naknada štete posjednicima životinja koje su zaklane ili izlučene u iznosu koji je u granicama tržišne vrijednosti takvih životinja kao u situaciji da nisu pogođene bolešću;
- (b) troškovi klanja ili izlučivanja životinja i s time povezani troškovi prijevoza;
- (c) naknada štete posjednicima za vrijednost njihovih uništenih proizvoda životinjskog podrijetla u iznosu koji je u granicama tržišne vrijednosti tih proizvoda neposredno prije pojavljivanja ili potvrđivanja bilo kakve sumnje na bolest;
- (d) troškovi čišćenja, dezinsekcije i dezinfekcije gospodarstava i opreme utemeljeni na epidemiologiji i svojstvima patogena;
- (e) troškovi prijevoza i uništavanja zaražene hrane za životinje i zaražene opreme koju nije moguće dezinficirati;
- (f) troškovi nabave, skladištenja, distribucije cjepiva i mamaca ili troškovi njihovim upravljanjem kao i troškovi samog cijepljenja ako ih je odredila ili dopustila Komisija;
- (g) troškovi prijevoza i zbrinjavanja trupova;
- (h) u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima troškovi seroloških i viroloških ispitivanja za nadzor i ispitivanja prije premještanja u ograničenim područjima te svi drugi troškovi nužni za iskorjenjivanje bolesti.

1.4.2. Hitne fitosanitarne mjere

Sljedeći troškovi nastaju za države članice provedbom mjera iz članka 3. stavka 2. točke (e) mogu biti prihvatljivi za bespovratna sredstva iz tog članka:

- (a) troškovi osoblja, bez obzira na status, izravno uključenog u mjere, kao i troškovi najma opreme, potrošnog materijala i drugih potrebnih materijala, proizvoda za obradu, uzorkovanja i laboratorijskih ispitivanja;
- (b) troškovi ugovora o uslugama s trećim stranama za provedbu dijela mjera;
- (c) troškovi naknade dotičnim gospodarskim subjektima ili posjednicima za tretiranje, uništenje i naknadno uklanjanje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta te za čišćenje i dezinfekciju poslovnih prostorija, zemljišta, vode, tla, uzgojnih supstrata, pogona, strojeva i opreme;
- (d) troškovi naknade dotičnim posjednicima za vrijednost uništenog bilja, biljnih proizvoda ili drugih predmeta podvrgnutih mjerama iz članka 17., članka 28. stavka 1., članka 29. stavka 1. i članka 30. stavka 1. Uredbe 2016/2031, u granicama tržišne vrijednosti takvog bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta koju bi imali da nisu bili pogođeni tim mjerama; preostala vrijednost, ako je ima, oduzima se od naknade; i
- (e) u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima troškovi nastali provedbom potrebnih mjera osim onih iz točaka od (a) do (d).

Naknada posjednicima iz točke (d) prihvatljiva je samo ako su mjere provedene pod nadzorom nadležnog tijela.

2. Godišnji i višegodišnji veterinarski i fitosanitarni programi

2.1. Godišnji i višegodišnji veterinarski i fitosanitarni programi za iskorjenjivanje, kontrolu i nadzor bolesti životinja i zoonoza navedenih u Prilogu III. i organizama štetnih za bilje moraju se provesti u skladu s odredbama relevantnog prava Unije.

Uvjeti za dodjelu financijskih sredstava za djelovanja utvrđuju se u programu rada iz članka 16.

Programi se podnose Komisiji do 31. svibnja godine koja prethodi planiranom razdoblju provedbe.

Do 30. studenoga svake godine Komisija državama članicama priopćava:

- (a) popis nacionalnih programa koji su tehnički odobreni i predloženi za sufinanciranje;
- (b) privremeni iznos dodijeljen svakom programu;
- (c) privremenu najvišu razinu financijskog doprinosa Unije za svaki program; i
- (d) sve privremene uvjete kojima može podlijevati financijski doprinos Unije.

Komisija odobrava nacionalne programe i odgovarajuće financiranje do 31. siječnja svake godine sporazumom o dodjeli bespovratnih sredstava koji se odnosi na provedene mjere i nastale troškove.

Nakon što korisnici podnesu privremena financijska izvješća do 31. kolovoza godine provedbe, Komisija može, prema potrebi, izmijeniti sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava u odnosu na cijelo razdoblje prihvatljivosti.

2.1.a Prihvatljivi troškovi

2.1.a1. Sljedeći troškovi koji nastaju za države članice provedbom nacionalnih veterinarskih programa mogu biti prihvatljivi za sufinanciranje EU-a:

- (a) troškovi uzorkovanja životinja;

- (b) troškovi ispitivanja, pod uvjetom da su ograničeni na:
 - i. troškove pribora za ispitivanje, reagensa i potrošnog materijala koje je moguće utvrditi i posebno su upotrijebljeni za provedbu tih ispitivanja;
 - ii. troškove osoblja, bez obzira na status, izravno uključenog u provedbu ispitivanja;
- (c) naknada štete posjednicima životinja koje su zaklane ili izlučene u iznosu koji je u granicama tržišne vrijednosti takvih životinja kao u situaciji da nisu pogođene bolešću;
- (d) troškovi klanja ili izlučivanja životinja;
- (e) naknada štete posjednicima za vrijednost njihovih uništenih proizvoda životinjskog podrijetla u iznosu koji je u granicama tržišne vrijednosti tih proizvoda neposredno prije pojavljivanja ili potvrđivanja bilo kakve sumnje na bolest;
- (f) troškovi nabave, skladištenja, distribucije doza cjepiva ili cjepiva i mamaca upotrijebljenih u programima ili troškovi njihovim upravljanjem ili troškovi cijepljenja;
- (g) troškovi čišćenja, dezinfekcije i dezinsekcije gospodarstava i opreme utemeljeni na epidemiologiji i svojstvima patogena; i
- (h) u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima troškovi nastali provedbom potrebnih mjera osim onih iz točaka od (a) do (g).

U svrhu prvog stavka točke (c) preostala vrijednost životinja, ako postoji, oduzima se od naknade.

U svrhu prvog stavka točke (d) preostala vrijednost toplinski obrađenih neinkubiranih jaja oduzima se od naknade.

2.1.a2. Sljedeći troškovi koji nastaju za države članice provedbom nacionalnih fitosanitarnih programa mogu biti prihvatljivi za sufinanciranje EU-a:

- (a) troškovi uzorkovanja;
- (aa) troškovi vizualnih pregleda;
- (b) troškovi ispitivanja, pod uvjetom da su ograničeni na:
 - i. troškove pribora za ispitivanje, reagensa i potrošnog materijala koje je moguće utvrditi i posebno su upotrijebljeni za provedbu ispitivanja;
 - ii. troškove osoblja, bez obzira na status, izravno uključenog u provedbu ispitivanja;
- (c) troškovi osoblja, bez obzira na status, izravno uključenog u mjere, kao i troškovi najma opreme, potrošnog materijala i drugih potrebnih materijala, proizvoda za obradu, uzorkovanja i laboratorijskih ispitivanja;
- (d) troškovi ugovora o uslugama s trećim stranama za provedbu dijela mjera;
- (e) troškovi naknade dotičnim gospodarskim subjektima ili posjednicima za tretiranje, uništenje i naknadno uklanjanje bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta te za čišćenje i dezinfekciju poslovnih prostorija, zemljišta, vode, tla, uzgojnih supstrata, pogona, strojeva i opreme;
- (f) troškovi naknade dotičnim posjednicima za vrijednost uništenog bilja, biljnih proizvoda ili drugih predmeta podvrgnutih mjerama iz članka 17., članka 28. stavka 1., članka 29. stavka 1. i članka 30. stavka 1. Uredbe 2016/2031, u granicama tržišne vrijednosti takvog bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta koju bi imali da nisu bili pogođeni tim mjerama; preostala vrijednost, ako je ima, oduzima se od naknade; i

- (g) u iznimnim i propisno opravdanim slučajevima troškovi nastali provedbom potrebnih mjera osim onih iz točaka od (a) do (f).

Naknada posjednicima iz točke (f) prihvatljiva je samo ako su mjere provedene pod nadzorom nadležnog tijela.

- 2.2. Ako bi pojava ili razvoj jedne od životinjskih bolesti ili zoonoza iz Priloga III. mogla predstavljati prijetnju stanju zdravlja u Uniji te u cilju zaštite Unije od unošenja jedne od tih bolesti ili zoonoza ili ako su potrebne zaštitne mjere za potporu stanju zdravlja bilja u Uniji, države članice mogu u svoje nacionalne programe uključiti mjere koje će se provoditi na državnim područjima trećih zemalja u suradnji s tijelima tih zemalja. Pod istim okolnostima i za isti cilj financijska sredstva Unije mogu se izravno dodijeliti nadležnim tijelima trećih zemalja.
- 2.3. Kad je riječ o fitosanitarnim programima, financijska sredstva Unije mogu se dodijeliti državama članicama za sljedeće mjere:
- (a) istraživanja, tijekom određenih razdoblja, kojima se provjerava barem prisutnost:
- bilo kojeg karantenskog štetnog organizma Unije i znakova ili simptoma bilo kojeg štetnog organizma na koji se primjenjuju mjere iz članka 29. Uredbe (EU) 2016/2031 ili mjere donesene u skladu s člankom 30. stavkom 1. te uredbe, na temelju članka 22. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/2031 ili, ako je primjenjivo, na temelju članaka od 47. do 77. Uredbe (EU) 2017/625;
 - prioriternih štetnih organizama na temelju članka 24. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/2031;

- (b) istraživanja, tijekom određenih razdoblja, kojima se provjerava barem prisutnost bilo kakvih štetnih organizama, osim štetnih organizama iz točke (a), koji bi mogli predstavljati novi rizik za Uniju te čije bi unošenje ili širenje moglo imati znatan utjecaj na područje Unije;
- (c) mjere za iskorjenjivanje i sprečavanje karantenskog štetnog organizma Unije koje poduzima nadležno tijelo države članice u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2016/2031 ili u skladu s mjerama Unije donesenima u skladu s člankom 28. stavkom 1. ili 3. te Uredbe;
- (d) mjere za iskorjenjivanje i sprečavanje štetnog organizma koji nije uvršten na popis karantenskih štetnih organizama Unije koje poduzima nadležno tijelo države članice u skladu s člankom 29. stavkom 1., člankom 30. stavkom 1. ili 4. Uredbe (EU) 2016/2031 i koji se može smatrati karantenskim štetnim organizmom Unije u skladu s kriterijima iz tih članaka te Uredbe;
- (e) dodatne zaštitne mjere poduzete protiv širenja štetnog organizma, protiv kojeg su donesene mjere Unije u skladu s člankom 28. stavkom 1. i člankom 30. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/2031, osim mjera za iskorjenjivanje i sprečavanje iz točaka (c) i (d) ove točke i mjera za ograničavanje širenja iz točke (f) ove točke, ako su te mjere nužne kako bi se Unija zaštitila od daljnjeg širenja toga štetnog organizma;
- (f) mjere za ograničavanje širenja štetnog organizma, protiv kojeg su donesene mjere Unije za ograničavanje širenja u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EU) 2016/2031 ili člankom 30. stavkom 3. te Uredbe, na zaraženom području iz kojega se taj štetni organizam ne može iskorijeniti, ako su te mjere nužne kako bi se Unija zaštitila od daljnjeg širenja toga štetnog organizma.

U programu rada iz članka 16. utvrđuje se popis organizama štetnih za bilje koji će biti obuhvaćeni tim mjerama.

2.a Financijska sredstva Unije mogu se dodijeliti državama članicama za provedbu fitosanitarnih programa za kontrolu štetnih organizama u najudaljenijim regijama Unije iz članka 355. stavka 1. UFEU-a koje su isključene iz teritorijalnog područja primjene Uredbe (EU) 2016/2031, u skladu s ciljevima iz članka 24. Uredbe (EU) br. 228/2013 („programi za najudaljenije regije”). Ti se programi odnose na aktivnosti potrebne kako bi se u tim regijama osigurala pravilna provedba propisa, bilo propisa Unije ili nacionalnih propisa, koji su na snazi u tim regijama, o kontroli štetnih organizama.

3. Aktivnosti za potporu poboljšanju dobrobiti životinja.
4. Referentni laboratoriji Europske unije iz članka 92., 95. i 97. Uredbe (EU) 2017/625 i referentni centri Europske unije iz članka 29. Uredbe (EU) 2016/1012.
- 4.a Dobivanje akreditacije za metode ispitivanja i dijagnosticiranja u nacionalnim referentnim laboratorijima za zdravlje bilja do tri godine nakon određivanja referentnog laboratorija Europske unije određenog područja.
5. Koordinirani programi kontrole i prikupljanje informacija i podataka iz članka 112. Uredbe (EU) 2017/625.
6. Aktivnosti sprečavanja rasipanja hrane i borbe protiv prijevara povezanih s hranom.
7. Aktivnosti za potporu održivoj proizvodnji i potrošnji hrane.
8. Baze podataka i računalni sustavi za upravljanje informacijama potrebni za djelotvornu i učinkovitu provedbu zakonodavstva koje se odnosi na posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) te ima dokazanu dodatnu vrijednost za cijelu Uniju.
9. Osposobljavanje osoblja nadležnih tijela odgovornih za službene kontrole i drugih strana uključenih u upravljanje bolestima životinja ili organizmima štetnima za bilje i/ili njihovo sprečavanje, kako je navedeno u članku 130. Uredbe (EU) 2017/625.

10. Putni troškovi, troškovi smještaja i dnevnica nastali kao rezultat Komisijina imenovanja stručnjaka iz država članica kako bi pomagali njezinim stručnjacima, kako je predviđeno u članku 116. stavku 4. i članku 120. stavku 4. Uredbe (EU) 2017/625.
11. Tehnički i znanstveni rad, uključujući studije i aktivnosti koordinacije, koji su potrebni kako bi se osigurala pravilna provedba zakonodavstva u području povezanom s posebnim ciljem iz članka 3. stavka 2. točke (e) i prilagodba tog zakonodavstva znanstvenim, tehnološkim i društvenim trendovima.
12. Aktivnosti koje provode države članice ili međunarodne organizacije koje nastoje postići posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (e) za potporu razvoju i provedbi pravila povezanih s tim ciljem.
13. Projekti koje organizira jedna država članica ili više njih s ciljem poboljšanja, primjenom inovativnih tehnika i protokola, učinkovite provedbe posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (e).
14. Potpora inicijativama Unije i država članica za informiranje i podizanje razine svijesti u cilju osiguranja poboljšanja, usklađenosti i održivosti proizvodnje i potrošnje hrane, uključujući aktivnosti u svrhu prevencije rasipanja hrane i prevencije prijevara povezanih s hranom, kao i drugim inicijativama kojima se doprinosi visokoj razini zdravlja bilja i životinja, sigurnosti hrane i hrane za životinje, u okviru provedbe pravila u području posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (e).
15. Mjere koje se poduzimaju radi zaštite zdravlja ljudi, životinja i bilja te dobrobiti životinja, koje se provode za životinje, proizvode životinjskog podrijetla, bilje, biljne proizvode i druge relevantne predmete koji dolaze iz trećih zemalja na granicu Unije.

PRILOG II.

Prihvatljiva djelovanja kojima se provodi posebni cilj iz članka 3. stavka 2. točke (f)

Za provedbu politika Unije potrebne su visokokvalitetne, usporedive i pouzdane statističke informacije o gospodarskoj, društvenoj i teritorijalnoj situaciji te o stanju okoliša u Uniji. Osim toga, europska statistika omogućuje europskim građanima da razumiju demokratski proces i raspravu o sadašnjosti i budućnosti Unije te u njima sudjeluju.

Zajedno s Uredbom (EZ) br. 223/2009 o europskoj statistici, a posebno s obzirom na stručnu neovisnost statističkih ureda i druga statistička načela iz članka 2. Uredbe (EZ) br. 223/2009, Programom se osigurava opći okvir za razvoj, izradu i diseminaciju europske statistike za razdoblje 2021. – 2027. Europska statistika razvija se, izrađuje i diseminira unutar tog okvira i u skladu s načelima iz Kodeksa prakse europske statistike i kriterijima kvalitete u skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 223/2009 u bliskoj i koordiniranoj suradnji unutar Europskog statističkog sustava (ESS).

Europskom statistikom koja je razvijena, izrađena i diseminirana u tom okviru doprinosi se provedbi politika Unije kako su utvrđene u UFEU-u i dalje se odražavaju u strateškim prioritetima Komisije.

Cilj je ESS-a tim višegodišnjim programom očuvati i proširiti svoj vodeći položaj u području statistike. Prilikom pripreme godišnjih programa rada Komisija osigurava učinkovito određivanje prioriteta te godišnji pregled statističkih prioriteta i izvještavanje o njima. Tako će godišnji programi rada za cilj imati osiguravanje da se europska statistika može izrađivati u okviru raspoloživih sredstava na nacionalnoj razini i na razini Unije.

Trajno istraživanje i inovacije smatraju se ključnim pokretačima u modernizaciji europske statistike i u poboljšanju kvalitete europske statistike. Stoga bi se prilikom provedbe toga višegodišnjeg programa trebalo znatno ulagati u proširenje aktivnosti u području razvoja novih metoda i metodologija te istraživanja novih izvora podataka za izradu statistike.

Provedba posebnog cilja iz **članka 3. stavka 2. točke (f)** uključuje djelovanja navedena u nastavku:

Ekonomska i monetarna unija, globalizacija i trgovina

- pružanje visokokvalitetne usporedive i pouzdane statistike na kojoj se temelje postupak u slučaju prekomjernog deficita i godišnji ciklus gospodarskog praćenja i smjernica Unije;
- pružanje i, prema potrebi, jačanje glavnih europskih ekonomskih pokazatelja (PEEI);
- pružanje statističkih i metodoloških smjernica o statističkoj obradi investicijskih i proračunskih instrumenata za pružanje potpore gospodarskoj konvergenciji, financijskoj stabilnosti i otvaranju radnih mjesta;
- osiguravanje statistike za potrebe vlastitih sredstava i primitaka od rada i mirovina osoblja EU-a;
- bolje mjerenje trgovine robom, s pomoću razmjene mikropodataka u okviru ESS-a, trgovine uslugama, izravnih stranih ulaganja, globalnih lanaca vrijednosti i utjecaja globalizacije na gospodarstva Unije;
- istraživanje dostupnosti podataka i mogućnosti izrade statistike na kojoj se temelji program potpore reformama.

Jedinstveno tržište, inovacije i digitalna transformacija

- pružanje visokokvalitetne i pouzdane statistike za jedinstveno tržište i ključna područja inovacija i istraživanja;
- pružanje više pravodobnijih statističkih podataka o ekonomiji suradnje i učinku digitalizacije na europska poduzeća i građane;
- istraživanje dostupnosti podataka i mogućnosti izrade statistike za europski akcijski plan obrane.

Socijalna dimenzija Europe

- pružanje visokokvalitetne, pravodobne i pouzdane statistike za potporu europskom stupu socijalnih prava, politici Unije u području vještina i drugim socijalnim politikama Unije;
- pružanje statistike povezane s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom;
- obogaćivanje statistike o migracijama, posebno o stanju i integraciji migranata i obrazovnim potrebama te razinama kvalifikacija tražitelja azila;
- razvoj moderniziranih programa za popis stanovništva i domaćinstava nakon 2021. i statistike o stanovništvu;
- pružanje statistike povezane sa starenjem i projekcija stanovništva za potporu politikama o društvu koje stari;
- istraživanje dostupnosti podataka i mogućnosti izrade statistike u sljedećim područjima:
 - statistika o rodno uvjetovanom nasilju;
 - satelitski računi za vještine;
- daljnje istraživanje metodoloških i drugih pitanja povezanih s neprijavljenim radom za potporu Europskoj platformi za rješavanje neprijavljenog rada.

Održivi razvoj, prirodni resursi i okoliš

- praćenje napretka u pogledu ciljeva održivog razvoja;
- daljnji razvoj statistike za potporu energetske strategiji i kružnom gospodarstvu;
- pružanje ključne statistike i pokazatelja o okolišu, uključujući one koji se odnose na otpad, vodu, bioraznolikost, šume, uporabu zemljišta i prekrivenost tla, te ekonomskih računa okoliša;
- pružanje statistike o prijevozu tereta i putnika radi potpore politikama Unije te
- razvoj dodatnih pokazatelja za praćenje intermodalnosti i promjene načina prijevoza prema okolišno prihvatljivijima;
- pružanje pravodobnih i relevantnih podataka za potrebe zajedničke poljoprivredne politike, zajedničke ribarstvene politike i politika povezanih s okolišem, sigurnošću opskrbe hranom i dobrobiti životinja;
- istraživanje dostupnosti podataka i mogućnosti izrade statistike u sljedećim područjima:
 - statistika za potporu strategiji EU-a za plastiku;
 - statistika povezana s klimom.

Ekonomska, socijalna i teritorijalna kohezija

- pružanje pravodobnih i sveobuhvatnih statističkih pokazatelja o regijama, uključujući najudaljenije regije Unije, gradove i ruralna područja za praćenje i evaluaciju djelotvornosti teritorijalnih razvojnih politika te za evaluaciju teritorijalnih učinaka sektorskih politika;
- sve veće korištenje geoprostornim podacima i sustavna integracija i poticanje upravljanja geoprostornim informacijama u izradi statistike;
- istraživanje dostupnosti podataka i mogućnosti izrade:
 - pokazatelja za borbu protiv pranja novca;
 - pokazatelja za borbu protiv financiranja terorizma;
 - policijske i sigurnosne statistike.

Bolje obavješćivanje o europskoj statistici i njezinim vrijednostima promicanjem te statistike kao pouzdanog izvora za suzbijanje dezinformacija

- sustavno promicanje europske statistike kao pouzdanog izvora dokaza i olakšavanje njezine uporabe u suzbijanju dezinformacija za osobe koje provjeravaju činjenice, istraživače i tijela javne vlasti;
- poboljšanje postojećeg dijaloga s korisnicima radi promicanja vrijednosti europske statistike i pomno praćenje njihovih potreba i zadovoljstva;
- olakšavanje pristupa i razumijevanje statističkih podataka za korisnike, među ostalim osiguravanjem privlačnih i interaktivnih vizualizacija, prilagođenijih usluga kao što su podaci na zahtjev i samoposlužne analize;
- utvrđivanje mjera za pomoć u obrazovanju profesionalnih korisnika, građana i mladih te povećanje statističke pismenosti;
- daljnji razvoj i praćenje okvira za osiguranje kvalitete europske statistike, uključujući putem istorazinskih ocjena usklađenosti država članica s Kodeksom prakse europske statistike;
- osiguravanje pristupa mikropodacima za potrebe istraživanja u skladu s člankom 23. Uredbe (EZ) br. 223/2009 uz očuvanje najviših standarda u zaštiti podataka i povjerljivosti statističkih podataka.

Ostvarivanje koristi od podatkovne revolucije i prelazak na pouzdanu pametnu statistiku

- ubrzavanje primjene novih izvora digitalnih podataka u okružju s više izvora i uspostava temelja za pouzdanu pametnu statistiku radi izrade nove statistike u gotovo stvarnom vremenu s pouzdanim algoritmima koji su primjereni svrsi;
- razvoj novih pristupa za upotrebu podataka u privatnom vlasništvu primjenom metoda izračuna uz zaštitu privatnosti i sigurnih višestраниh metoda izračuna;
- promicanje vrhunskih istraživanja i inovacija u službenoj statistici, među ostalim upotrebom mreža za suradnju i pružanjem europskih programa statističkog osposobljavanja.

Proširena partnerstva i statistička suradnja

- jačanje partnerstva ESS-a i suradnje s Europskim sustavom središnjih banaka;
 - poticanje partnerstava s nositeljima javnih i privatnih podataka i tehnološkim sektorom radi olakšavanja pristupa podacima u statističke svrhe, integracije podataka iz više izvora i upotrebe najnovijih tehnologija;
 - jačanje suradnje s istraživačkom i akademskom zajednicom, posebno u pogledu upotrebe novih izvora podataka, analize podataka i promicanja statističke pismenosti;
 - nastavak suradnje s međunarodnim organizacijama i trećim zemljama u korist globalne službene statistike.
-

PRILOG III.

Popis bolesti životinja i zoonoza

- (1) Bolesti životinja iz članka 5. stavka 1., članka 9. stavka 1. točaka (a), (b) i (c) i članka 28. Uredbe (EU) 2016/429;
 - (2) Zoonoze i uzročnici zoonoza iz Uredbe (EZ) br. 2160/2003 i Direktive 2003/99/EZ;
 - (3) Transmisivne spongiformne encefalopatije iz Uredbe (EZ) br. 999/2001.
-

PRILOG IV.

Pokazatelji

Cilj	Pokazatelj
Ciljevi utvrđeni u članku 3. stavku 2. točki (a)	1 – Broj novih pritužbi i slučajeva neusklađenosti u području slobodnog kretanja robe i usluga te zakonodavstva Unije o javnoj nabavi 2 – Indeks restriktivnosti za trgovinu uslugama 3 – Broj posjeta portalu Vaša Europa 4 – Broj zajedničkih kampanja za nadzor tržišta
Ciljevi utvrđeni u članku 3. stavku 2. točki (b)	1 – Broj MSP-ova koji primaju potporu 2 – Broj društava koja primaju potporu sa zaključenim poslovnim partnerstvima
Ciljevi utvrđeni u članku 3. stavku 2. točki (c) i. ii.	1 – Udio provedbe europskih normi kao nacionalnih standarda u državama članicama u ukupnoj količini aktivnih europskih normi 2 – Postotak međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i revizije koje je odobrila Unija
Ciljevi utvrđeni u članku 3. stavku 2. točki (d) i. ii.	1 – Indeks uvjeta potrošača 2 – Broj dokumenata o stajalištu i odgovora na javna savjetovanja u području financijskih usluga primljenih od korisnika
Ciljevi utvrđeni u članku 3. stavku 2. točki (e)	1 – Broj uspješno provedenih nacionalnih veterinarskih i fitosanitarnih programa
Ciljevi utvrđeni u članku 3. stavku 2. točki (f)	1- Učinak statistike objavljene na internetu: broj spominjanja na mreži i pozitivnih/negativnih mišljenja